

Taxa postala
No. 1
Di Ramassetter Róbert
Diszter 2. I. e.
AZ „UJ KELET” az erdélyi és bánági zsidóság egyetlen politikai napilapja. Cikkeink utánuomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

ROMAN LEUPO
BUDAPEST
UJ KELET
ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej
Kedd, 1936. szeptember 8.
5696. EV. ELUL 21.
XIX. ÉVF. 210. SZAM

A nemzeti parasztpárt és a gardák

A kormányzat szervezés és a nyomában elhangzott ígéretek sok bizalmat nem ébresztettek a közvéleményben.

Előbb kibuktatták a kormányt egyetlen tagját, akinek őszinte demokráciáját nemzetközi tekintélye garantálta — és aztán bombasztokat engedtek szólni a liberális párt demokráciájáról.

Kijelentették, hogy fel fogják oszlatni a jobboldali gardákat — de az első párt, amelyre a döntést alkalmazni akarták, a nemzeti parasztpárt volt.

A nemzeti parasztpárt pedig a kormány céljaira olyan magatartással válaszolt, amelyből sehogy sem lehet kiigazodni.

Előbb úgy tudtuk, hogy a nemzeti parasztpárt keményen ellenszegül minden olyan törekvésnek, mely a demokrácia frontját éri, tehát ellen fog szegülni annak is, hogy a kormány feloszlassa a demokrácia védelmére alakult parasztgárdákat.

A nemzeti parasztpárttól harcias nyilatkozatokat vártak, be is jelentették, hogy „sorsdöntő” határozatokat várnak a pártvezetőség től.

Ezzel szemben elhangzott egy se hideg, se meleg tiltakozás, amiből a szélsőjobboldal felé való toliódás elleni tömegmegmozdulások nyoma sem látszik.

Inkább az látszik, hogy a nemzeti parasztpárt egyre inkább toliódik a nacionalista hangulatok felé. Kifogások merülnek fel Lupu ellen, aki ma már a pártnak tulságosan baloldali. De le akarják dönteni a pártban a Maniu-bálványt is, hogy a kormányzás utódását biztosítani tudják.

A teljes fasizálódás végveszedeleme előtt a párt politikusainak tekintélyes része „kutyaharapást a szőréről” elv alapján egyre inkább a polgári pártok felé akarják tolni a hatalmas szervezetet.

Bizonytalanság és gyávaság a párt belső életében, gyengéhangú nyilatkozatok a közvélemény felé.

Amikor az ország belpolitikájában egyre jobban érvényre jut a szélsőjobboldali program gyakorlati megvalósítása, külpolitikai vonatkozásban pedig Tatarescu a német orientáció számára építi a szállást, a nemzeti parasztpárt végtelenbe nyúló belső válságai csökként a békés kibontakozás reményeit az országban.

A jövőnek nagyon szomorú perspektívát mutatja ez a kép. Sajnos, semmi jót nem mutat számunkra.

Avenol népszövetségi főtitkár Ciano olasz külügyminiszternél

Róma, szeptember 7. (Rador.) Ciano gróf ma kihallgatáson fogadta Avenolt, a Népszövetség főtitkárát. A látogatás célja a Havas-ügynökség szerint annak tisztázása volt, hogy Olaszország milyen feltételek mellett volna hajlandó a Népszövetségbe visszatérni.

— Avenol meg akarja állapítani, hogy az olaszoknak a Népszövetségtől való elidegültése átmeneti jelenség-e, vagy pedig reális okok állnak mögötte?

Nem helyezik szabadlábra Grosz Jenőt

Bucuresti, szeptember 7. A törvényszék ma döntött Grosz Jenő és volt tisztviselője Samuelly szabadlábrahelyezési kérése fellett. Grosz kérését elutasították, míg Samuellyt 50 ezer lej kaució ellenében szabadlábrahelyezték.

Hatalmas selyemcsempészt lepleztek le Bucurestiben

Bucuresti, szeptember 7. Az illovi ügyészség sorozatos házkutatást tartott ma bucaresti selyemgyáraknál. A házkutatások nagyarányú selyemcsempészzel álltak kapcsolatban, hír szerint szenzációs eredménnyel végződtek és meglepetésszerű letartóztatásokat fognak maguk után vonni.

A Vaszgárda állítólag hajlandó leszerelni — Goga írásos javaslatot kér a kormánytól

A német-barát Cadere lesz ismét Románia varsói követe?

Bucuresti, szeptember 7. (Az Uj Kelet tud.) A predeali vaszgárdista munkatábor után tegnap feloszlatták a garda carmensylvai központi munkatáborát is. Zelea Codreanu, a garda kapitánya, a személyes biztonsága fölött örökös testőrséggel együtt a fővárosba utazott. Egyes fővárosi lapok szerint a Carmen Sylva-i táborat nem a hatóságok oszlatták fel, hanem a garda vezetősége, miután a munkatábor nyári programját befejezte. A fővárosi lapok egyébként Zelea Codreanunak egy Zizi Cantacuzino tábornokhoz intézett levelét közlik, amely többek között a következőket mondja:

Zelea Codreanu levele

„Figyelemmel kísérem a lapokból a hatóságoknak az emberségesség, béke és rend helyreállítására irányuló törekvéseit, a különböző politikai szervezetek egymáshoz való viszonyában. Hallom, hogy lefegyverzésről is beszélnek. Nos, az a tiz vagy husz revolver,

amelyet valamely szervezet tagjainál találnak, még nem jelent lefegyverzést. A lefegyverzés pedig nem jelenti a husz revolver eldobását, vagy elkobzását, hanem a béke helyreállítását a lelkekben, az emberek közötti kapcsolatok emberségessé tétele révén.

Mi vagyunk az elsők, akik a hatóságok felhívására válaszoljuk: igen, békét akarunk. Mi is tudunk emberségre emberséggel válaszolni. De azt kérjük, vegyétek tudomásul, hogy mi senkit sem provokáltunk és senkivel sem akartunk háborút. Még csak hatalomra sem akarunk kerülni, tehát senkivel sem konkurálunk. Készen állunk a lefegyverzésre és arra, hogy megértden alkalmazunk bármely törvényes és emberséges intézkedést, amelyet a hatóság szükségesnek lát ma a béke helyreállítása érdekében. Ha azonban látni fogjuk, hogy nem lehet és ismét az aljasságok központjává válunk, úgy mely sajnálattal kénytelenek leszünk védekezni!”

Hogyan szervezik meg a munkatáborokat

A Lupta ehhez a levélhez azt a megjegyzést fűzi, hogy akár hajlandók a gardisták, akár nem, a kormány mindenképpen le tudja fegyverezni és fel fogja oszlatni a különböző katonai alakulatokat. Iuca belügyminiszter és Bentoiu belügyi alminiszter hosszabb megbeszélést folytattak egymással, majd Bentoiu körlevelet fogalmazott meg és az összes vármegyei prefektusokhoz a különböző gardák lefegyverzése és a rend helyreállítására hivatott intézkedések foganatosítása ügyében. A két miniszter közötti megbeszélés tárgyat képezte a munkatáborok megszervezésének ügye is. A kormány állítólag nem akar a munkatáborba való besorozásnak megtorló jellegét adni. A táborokat a rend és a szabadság elveinek megfelelően szervezik meg és még annak látszatát is igyekeznek elkerülni, mintha a táborok felállítását a politikai üldöztetés céljait szolgálná.

A Lupta megállapítása szerint Iuca belügyminiszternek Mihalachenál és Gogánál tett látogatása után a helyzet valamennyire enyhült. Gogát arra kérte a belügyminiszter, hogy a kékinges cuzista rohamcsapatokat oszlassa fel. Goga írásban kérte a belügyminisztertől a kormány erre vonatkozó javaslatát és ugyancsak írásos választ ígért.

„Lefegyverzés és felfegyverzés”

A Viitorul mai számában újabb felhívást intéz a rendpártokhoz, hogy támogassák a kormányt az anarchia elleni küzdelemben. „Az új kormány programja — írja a lap — két szóban foglalható össze: lefegyverzés és felfegyverzés. Lefegyverzés bent a különböző politikai pártok gardáinak feloszlása révén. A hadsereg gyors és masszív lefegyverzése kifelé, hogy az ország készen álljon esetleges nemzetközi bonyodalmak eshetőségére. Nem tudjuk, milyen eredménnyel végződött Iuca belügyminiszternek a pártvezetőknel tett látogatása. Hinni akarunk azonban a rendpártok vezetőinek tiszta hazafiságában. Tulságosan nagy a veszedelem, amelyet ezen gardák provokálásai és összeütközései képviselnek és tulságosan gyerekesek az ürügyek, amelyek alatt létrehozták, semhogy ne volna azonnal végrehajtható a normális helyzet-hoz való visszatérés. Ha rábeszélés útján ez az eredmény nem volna elérhető, úgy törvényes szankciókhoz fogunk folyamodni minden ellenkező esetben, bármely pártból is kerülne ki. E kufár bandák megalázó látványának meg kell szünnie. A közvélemény jól

lakott a defilálásokkal, fáldyásmenetekkel, esdítételekkel s más hasonló, az erőszakosságokat bevezető eszközökkel.”

A kormány és Titulescu

Bucuresti, szeptember 7. A Lupta cáfolja azt a hírt, mintha a kormány ismételten felajánlotta volna Titulescunak a népszövetségi román delegáció vezetését. Mindössze annyit igaz — állapítja meg a lap, — hogy Tatarescu a Titulescuhoz intézett táviratában hangsúlyozta, mennyire boldog volna, ha Titulescu az új kormányban is együtt működne annak külpolitikai tevékenységében.

Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy Titulescu távozását változások fogják követni a román diplomáciai karban is. Az első követ, aki a jelek szerint el fogja hagyni állomáshelyét, Visoianu varsói román meghatalmazott miniszter lesz.

Mint ismeretes, a varsói követség élén Victor Cadere, a cluj-i egyetem jogi fakultásának professzora állott, aki ekkor is zavartalanul igyekezett a lengyel-román barátságot ápolni, midőn a lengyel külpolitika már elfordult a francia orientációtól és német-barát vízeket vezetett. Caderenak, bár a legmagasabb fórumok bizalmát élvezte, Titulescu energikus közbelépése távoznia kellett helyéről és ez a távozás meglehetősen zajos körülmények között ment végbe. Cadere nem fogadta el a rio de janeiro követseget, ahová áthelyezték és kilépett a diplomáciai karból. Most egyes fővárosi lapok szerint komoly formában szó van arról, hogy a távozó Visoianu helyére ismét Caderet állítsák a varsói követség élére. Nem tudjuk, hogy ez mennyiben felel meg a valóságnak. Amennyiben a hír igaznak bizonyulna, úgy mindenesetre érdekes fényt vetnek a kormány új külpolitikai „orientálódásaira.”

Pop Valér a nemzeti munka védelméről szóló törvény alkalmazásáról tárgyal

Bucuresti, szeptember 7. Valér Pop kereskedelmi miniszter megbeszélést folytatott Moteanu szenátorral, a nemzeti munka védelméről szóló törvény alkalmazása végett kiküldött bizottság elnökével. Moteanu jelentést tett a bizottság eddigi munkálatainak állásáról. A miniszter utasításokat adott a törvény teljes célja elérésére.

VILÁG TÖREK

Trotzkij

A világsajtó még mindig foglalkozik az Oroszországban kivégzett trotzkijisták ügyével és főleg Trotzkijjal, akinek a norvég kormány Sundbyban Oslótól husz kilométerre jelölte ki tartózkodása helyét. Amikor Trotzkij átköltözött nem kevesebb, mint hat rendőrautó kísérte főfegyverzett rendőrlégénységgel, négy tiszt kísérete mellett.

Trotzkij alakja a per és annak drámai kimenetele óta valóságos misztikum ködébe burkolózott. Trotzkij ugyan számos írásában megmondta, honnan származik (apja jómódu zsidó malomtulajdonos volt valahol Ukrajnában) hol és milyen körülmények között töltötte fiatalágát, kik között fejlesztette világnézetét. De az önvallomásokat nem tekintik hiteleseknek, mert nélkülözik azt a tárgyilagosságot, amit az önéletrajz-íróknál ritkán talál az olvasó. A kívülállók sem mindig állapítják meg a tárgyi igazságot, különösen az olyan emberről, aki még mindig a pártok eszmei harcának keresztútjében áll.

Leo Trotzkijról a napokban egy rigai tanár A. R. Belzig írt hosszabb ismertetést, amely talán megközelíti a tárgyi igazságot.

Trotzkij akkor tűnt fel az orosz forradalmi politikában, amikor az orosz emigránsok a németek közvetítésével leplom-bált vasuti kocsikban visszajöttek Oroszországba, hogy a háborút minden áron bebiztosítsák, akár olyan béke árán is, ami főleg a német hadvezetőségnek kedvezett. A Svájcban tartózkodott Lenin, magához vette a bolsevik párt teoretikusait: Trotzkijt, Zinovjevot és Kamenevet, akik a cári kormány bukása után már az aktív politikába is bekapcsolódtak. Trotzkij volt közöttük a legvilágosabb koponya. Jobbkeze volt Leninnek aki őt nem egyszer a „rend megieremtőjének” jellemezte. Az irtozatok közbán, ami akkor Oroszországban uralkodott, Trotzkij volt az, aki rendet tudott teremteni. Szakadatlan munkával és bámulatos szervező képességgel ugyszóiván hetek alatt átszervezte a cári hadsereget néphadsereggé. A szövetséges államok intervencióis háborúiban és később az ellenforradalmi csapatok ellen a Trotzkij által megszervezett vörös hadsereg megállította helyét, úgy taktikai képességek, mint fegyelem dolgában. Mindenki csodálkozott Trotzkijon, aki nem volt katona, hanem inkább literátus, és technikai, valamint taktikai felkészültségét nem a gyakorlatból szerezte, hanem könyvekből.

Nagyszerű ösztönrel össze tudta kapcsolni az elméletet a gyakorlattal. A „szociális vívmányok védelmére meg kell teremteni a paraszt- és a munkáshadsereget” — ezt a jelszót dobta ki, amelyet az akkori oroszországi hangulatban gyorsan felkaptak és igyekeztek realizálni. Nagy szerencséje volt Trotzkijnak abban is, hogy megfelelő munkatársakat talált, így Worosilovot, akinek az volt az elgondolása, hogy az ujonnan átszervezett orosz hadsereget támadó hadsereggé kell fejleszteni, mert csak így lehet a minden oldalról megrohmozott országot megvédeni. Ez a hadsereg, mely éveken át küzdött az intervencióis és ellenforradalmi hadak ellen, ma a világ legnagyobb armádiája. Maga Trotzkij sem hitte volna, hogy ekkora teljesítményt hoz létre.

1918-ban Leo Trotzkij váratlanul a mil-lió vörshadsereg élére került. A tapasztalt régi tiszteket sikerült megnyernie a forradalom számára, akik közülök lelkes odaadással szolgálták a vörös hadsereget. Akinál azonban a legkisebb fegyelmi vétéseget tapasztalt, azonnal eltávolított. Ugy érezték, hogy csak azok maradhathnak a hadsereg kebelében, akik azonosítják ma-

MEGNYILT! MEGNYILT!
BERKOVITSNÉ
 (Oradeáról)
orth. kóser étterme
BUCUREȘTI,
 Str. Lipscani 7. Galerie Lafayette mögött

gukat a forradalommal. Nemcsak a kimondott ellenforradalmárok, hanem a kételkedők is veszedelmet jelentettek Trotszkij szerint a hadseregbe. Az elítélőtisztek helyett fiatal erőket állított be, értelmes parasztiukat és munkásokat, akik nem a forradalom hónapjai alatt lettek kommuniszták, hanem akik már régebben is résztvettek a mozgalomban. Ezek közül került ki a már említett Worisov és Galen, aki távolkeleti orosz hadsereg mai parancsnoka.

Ezenkívül szigorúsággal büntette azokat, akik a foglyokat bántalmazták. A foglyokkal ugyanis az volt a célja, hogy megnyerje őket a szovjet-egység számára.

Lenin haláláig Trotszkij valóságos diktátora volt a hadseregnek. Amikor Lenin meghalt, Trotszkij azonnal szembe került Sztalinnal. A kettő között kiéleződtek az ellentétek. Trotszkij a gyors iparosítást akarta, a parasztság rovására, Sztalin azonban attól való félelmében, hogy az ilyen forszírozott iparosítás a parasztság nagy tömegeinek lázadását vonná maga után, a lassabb iparosítást követelte, a kisgazdák régi jogainak respektálását és a szövetkezeti mozgalom módszeres, lassu folytatását. Sztalin azonban a szocializmusnak Oroszországra való korlátozását akarta, míg Trotszkij a világpropaganda híve volt. Nagyjában ezek voltak a két államférfi közötti politikai különbségek. Sztalin a georgiai parasztszámazásu politikus, természetesen nyakasabb és hajlíthatatlanabb volt, mint az európai Trotszkij. A két politikus természete közötti különbség nem egyszer heves jelenetekben robbant ki. Sztalin nem tudta mésképp elintézni riválisát, minthogy kizárta a pártból, megfosztotta őt állásaitól és száműzte. Az első időben Oroszország valamely kínai határvárosában jelölt ki számára tartózkodást, később megengedte, hogy külföldre menjen. Így került Kis-Ázsiába, majd Franciaországba és végül Norvégiába.

Két évvel azelőtt már úgy látszott, mintha Trotszkij és Sztalin között helyreállt volna a béke. Ma még tisztázatlan, vajon nem-e azért indultak ki a békéltetési törekvések Moszkvából, hogy hazacsalják Trotszkijt és hasonló sorsra juttassák azokkal a politikai ellenfelekkel, akiket Sztalin legutóbb elintézt. Bizonyos, hogy Trotszkijnak nagy és széleskörű összeköttetései voltak azokkal, akik száműzetése előtt gárdáját alkották. Ezek között politikusok, katonák, sőt állambiztonsági emberek is voltak, amint az a per folyamán kétségtelenül kiderült. Kiderült az is, hogy a szovjetunió politikai és gazdasági elégedetlenségét mind Trotszkijhoz csatlakoztak, akinek röpiratait titokban terjesztették.

Trotszkij külföldről való agitálásával a régi kommunista pártot teljesen széjjelzüllesztette. Ma már a pártba csak száz százalékos sztalinista kerülhet be. Az idők során nagy ideológiai és gyakorlati változások történtek; a nagy orosz forradalmak megteremtői erőszakos halállal haltak meg. Kérdőjeleg még, vajjon az életben lévők közül Rykov is nem fogja őket követni.

Egyedül Trotszkij az, aki még él, de a birodalom határain kívül, ahol most már aligha lesz módjában fenntartani elvtársait a régi összeköttetéseket.

Zsidó szülők figyelmébe!

Az aradi orth. izr. leánynevelő intézetben magántanuló leánykák is biztos sikerrel előkészíttetnek magánvizsgákra. Továbbképzés nyelvvelében és zenében diplomás tanerők által mérsékelt díj mellett. Felvilágosítás szolgálat: Prof. Steiner Arad, P. Avram I. 9.

Nem kerül sor a palesztinai zsidó bevándorlás felfüggesztésére

Véglegesen meghiusult az iraki külügyminiszter palesztinai politikai akciója. A kormány az általános ostromállapot életbejuttatására készül Palesztinában és 12 gyalogos batalion érkezik a napokban az országba

London, szeptember 7. A cionizmus politikai helyzete lényeges változásokon ment át az utóbbi napokban. A döntő fordulatot három esemény jelzi: az a levél, amelyet az angol gyarmatügyi miniszter intézett Weizmann Chaimhoz; az a nagyarányú katonai intézkedések, amelyeket a londoni kormány eszközölt Palesztinával kapcsolatban; Nuri Pasha iraki külügyminiszter közvetítő akciójának végleges meghiusulása. Mindebből pedig két eredmény adódik a cionizmus számára: egyelőre elmaradt a zsidó bevándorlás felfüggesztésének veszedelme és az angol kormány az eddigi kapitulációk helyett az erőszék politikájára határozta el magát az arab terrorttal szemben.

Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter Weizmannhoz intézett levele úgy a palesztinai zsidóság, mint a cionista mozgalom széles körében nagy megkönnyebbülést váltott ki és lényegesen hozzájárult annak a nyomott hangulatnak a felengedéséhez, amely az utóbbi hetekben nehezedett az egész cionista világra. Az angol közvéleményben viszont egészen mélyreható fordulat állott be a palesztinai helyzet megítélését illetően. Az arab államok beavatkozása a palesztinai ügyekbe olyan reakciót váltott ki Londonban, amelyre már csak azért sem számítottak, miután a palesztinai főköormányzó kezdeményezésének tudták be ezt a beavatkozást. Az

angol közvélemény és a londoni politikai körök azonban sokkal kritikusabban ítélték meg ezt a precedenst, mint ahogy azt Jeruzsálemben várták és ezzel a reakcióval maga a palesztinai főköormányzó is kritikus helyzetbe jutott. Különösen nagy visszhangra talált az angol közvéleményben az angol hadgyakorlatok váratlan félbeszakítása, amire 1914 óta nem volt példa és a kormány azon elhatározása, hogy 12 ezer főnyi haderőt küld Palesztinába. Ebben az intézkedésben döntő jelentőségű elhatározást látnak a mandatórius hatalom részéről és egészen messzeemenő kombinációkat fűznek az angol lapok ennek politikai hátteréhez.

Bár a hivatalos londoni kommuniké hangsúlyozza, hogy a legutóbbi angol minisztertanács főleg a nemzetközi helyzettel és különösen a spanyolországi eseményekkel foglalkozott, s csak mellékesen említi meg, hogy „a palesztinai komoly helyzet” is szóba került, — az angol sajtó egyöntetileg ezzel a minisztertanáccsal hozza szoros összefüggésbe azt a fordulatot, amely a londoni kormány Palesztina-politikájában állott be az utóbbi napokban s erre vezeti vissza a hadügyminisztérium által fogantatott katonai intézkedéseket, valamint a gyarmatügyi miniszter Weizmannhoz intézett levelében foglalt nyilatkozatát.

Nem lesz bevándorlási zárlat

A Morningpost diplomáciai tudósítója a szerdai minisztertanács kapcsán lapjának már csütörtöki számában rámutatott arra, hogy

nem fog sor kerülni a palesztinai zsidó bevándorlás felfüggesztésére, annak ellenére, hogy a palesztinai főköormányzó kompromisszumot szeretne kötni az arabokkal.

Az újságíró tudni véli, hogy a szerdai minisztertanács után pozitív biztosítékokat nyújtott erre nézve a kormány. A Morningpost pénteki számában behatóan foglalkozik a zsidó bevándorlás kérdésében előállott új helyzettel és kijelenti, hogy

a palesztinai bevándorlás felfüggesztésére csak akkor kerülhet sor, ha a királyi bizottság palesztinai vizsgálatának befejezése után arra a konklúzióra jut, hogy ez az ország érdekében áll.

A londoni lapok most közlik Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter dr. Weizmann Chaimhoz, a cionista világszervezet és a Jewish Agency elnökéhez intézett levelét, mely a következőképpen hangzik:

A gyarmatügyi miniszter levelének szövege

„Igazolom szeptember elsején keltezett levelének és a hozzámellettkelt jelentés vételét a „Palestine Post”-ból, mely jelentés szerint a palesztinai legfőbb arab bizottság bizonyos javaslatokat fogadott volna el, amelyek a sztrájk és a zavargások befejezésének alapjául szolgálnának.

Ilyen javaslatokhoz sem a főköormányzó, sem öfensége kormánya nem adott hozzájárulást. Nincs semmi alapja annak a feltévesnek sem, amely a Jewish Agency által a főköormányzóhoz augusztus 31-én intézett levélben jut kifejezésre s mely szerint a főköormányzó felhatalmazta volna Nuri Pashát, hogy ígéreteket tegyen bizonyos intézkedésekre, köztük a bevándorlás felfüggesztésére is, amelyeket a zavargások befejezése után foganatosíthatnának. Nuri Pasha nemcsak arra nem kapott felhatalmazást, hogy bármilyen ígéretet tegyen, hanem a főköormányzó azt is megállapítja, hogy Nuri Pasha egyáltalán nem kért ilyen felhatalmazást és — amint erről a főköormányzó is teljesen meg van győződve, — az iraki külügyminiszter világossá tette az arab vezetők előtt, hogy nem áll módjában semmilyen biztosítékokat nyújtani. Sem a főköormányzó, sem öfensége kormánya nem tett semmilyen ígéretet Nuri Pashának sem a bevándorlási zárlatra, sem a palesztinai ügyekben való közvetítő szerepére vonatkozólag.

A gyarmatügyi minisztériumnak nincs kifogása e levél nyilvánosságára hozatala ellen, ha ön azt kívánja.”

Londoni zsidó körökben nagy meglepéssel fogadták a gyarmatügyi miniszter leve-

lét. Ormsby Gore cáfolata és különösen a zsidó bevándorlás felfüggesztésére vonatkozó nyilatkozata jelentősen hozzájárult annak a hangulatnak az enyhüléséhez, amelyet az utóbbi hetekben uralkodó feszültség és a mandatórius hatalom palesztinai politikájának új kurzusa körül támadt komoly aggodalmak idéztek elő.

Végérvényesen meghiusultak az iraki külügyminiszter tárgyalásai.

A Zsidó Távirati Iroda illetékes helyről szerzett információ alapján közli, hogy

palesztinai kormány most már meg fogja szakítani az iraki külügyminiszterrel folytatott tárgyalásait, miután a kormány nem hajlandó komoly mérlegelés tárgyává tenni javaslatait.

A „Palestine” című palesztinai arab lap is megállapítja, hogy Nuri Pasha fáradozásai meghiusultak, ezzel szemben tudni véli, hogy

Jasin Pasha el Hasini tábornok, iraki miniszterelnök, rövidesen Palesztinába érkezik, hogy felvegye a tárgyalásokat az arab vezetőkkel, miután a külügyminiszter kezdeményezése nem vezetett eredményre.

A nagyarányú katonai intézkedések háttere

Az angol hadgyakorlatok megszakításával kapcsolatban az angol lapok megállapítják, hogy 1914 óta nem került sor ilyen intézkedésre. A hadügyminisztérium rendelkezését a szerda esti minisztertanáccsal hozzák összefüggésbe és egyenesen ezen minisztertanács eredményének könyvelik el a Palesztinába küldendő csapatmegerősítésekre vonatkozó elhatározást.

Az összes lapok egyöntetileg hangsúlyozzák, hogy a kormány minden körülmények között helyre akarja állítani a rendet, a békét és a nyugalmat Palesztinában és szükség esetén az ostromállapotot is elrendeli az országban.

Egyes lapok egyenesen elkerülhetetlennek tartják ezt az intézkedést. A közeljövőben eszközlendő palesztinai intézkedéseket Sir Jon Simon helyettes miniszterelnök és Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter együttesen fogják megtárgyalni.

A Daily Telegraph jelentése szerint Southamptonban öt nagy angol gőzös áll utra készen, hogy csapatokat vigyen Angliából Palesztinába. Tizenkétezer ember, az egész első divízió szintén utra készen áll az alvershoti garnizonban. A lap szerint először csak a második és harmadik gyalogos brigád fogják elindítani az első garnizonból. Ugyancsak a Daily Telegraph írja, hogy sürgettség miatt száz autóbusszal szállították a hadgyakorlatok színteréről a garnizonokba a csapatokat. A lap szerint a világháború óta nem volt ilyen nagyarányú csapatszállít-

tás Angliában. A Daily Telegraph mindehhez hozzáfűzi, hogy az angol kormány határozott fellépése Palesztinával kapcsolatban az iraki külügyminiszter akciójára vezethető vissza, amelyet mandatórius ügyekbe való beavatkozásnak tekintenek. Londonban szükségességnek tartják — írja a lap, — hogy Anglia drasztikus uton győzze meg az arabokat hatalmának erejéről.

Más angol lapok jelentése szerint a következő szempontok determinálták Angliát erre az elhatározásra:

1. Az a felismerés, hogy az engedelmesség messzeemenő honorálása az egész arab politikát veszélyezteti. 2. Az a hír, hogy más államoknak szándékában áll Genfben megbolygatni a mandátumok kérdését és 3. azok a jelek, amelyek arra mutatnak, hogy a palesztinai zsidó lakosság feladja eddigi rezerváltságát és ellenakcióba megy át. Ezáltal a felkelés veszélyét a polgárháború sokkal nagyobb veszedelme tetézn.

A palesztinai helyzetre való tekintettel pénteken parancsot kaptak az első divíziók összes szabadságoltjai, hogy azonnal térjenek vissza csapatukhoz. Az angol hadügyminisztérium közleménye szerint tartalékosokat is behívtak a külszöbön álló palesztinai csapatmegerősítések kapcsán.

A londoni lapok jelentése szerint 12 gyalogos batalion indul a napokban Palesztinába. Ez a Palesztinában állomásozó haderők megduplázását jelenti, miután eddig már tizenegy batalion tartózkodik az országban. A hadügyminisztérium nyilatkozata kapcsán a lapok elkerülhetetlennek tartják ezt a nagyarányú csapatmegerősítést és rámutatnak arra, hogy

ha kihirdetik Palesztinában az általános ostromállapotot, úgy a katonai hatóságokra az eddiginél sokkal nagyobb feladatok hárulnak. Ebben az esetben a csapatok vennék át a polgári hatóságok feladatait is.

Sir John Simon helyettes miniszterelnök és Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter beható tanácskozásokat folytattak a palesztinai helyzetről. Hír szerint újabb jelentést kaptak a palesztinai főköormányzótól, amely újabb intézkedések alapját képezi. A Times értesülése szerint a tanácskozás középpontjában az a felhívás állott, amelyet a főmufi intézett az arab lakossághoz, amelyet felszólít a sztrájk folytatására.

**VIGYÁZZON,
NE TÉVEDJEN!!**

Bizalommal csak a régi, jóhírű
Weisz Ernő
 szörmeszalomban (Gólya-palota)
 szeresheti be szörmeszükségletét
 legelőnyösebben.

Habsburg- összeomlás

Bruno Brehm megrázó történelmi regényét, „Igy kezdődött — Apis és Este” 408 lap, 172 lej, „A kétféjű sas lehu!” 436 lap, 172 lej

LEPAGE-nál, CLUJ

Postán utánvétellel. — Kérje az új könyvsorozatát teljes jegyzékét!

Val

Sighe
 A Korol
 feketetá
 között e
 is diszel
 Gh. T
 A rég
 izmus
 amit bo
 nu-cég
 fűvekkel
 ezáltal
 ter kab
 a sora.

Az eg
 Tazlaua
 réznie.
 művésze
 be és az
 házat m
 boTrányo
 De Ta
 kis kuda
 tért a
 mushoz.
 mig ő a
 gyon so
 üzletágr
 a cikket
 ban lehe
 kell első
 konkurre
 nyagolt.
 hogy me

Amiko
 többi sz
 léptem,
 pillanati
 cső ásit
 lauanu f
 Tazlaua
 gát....

— Ne
 hogy rev
 szelgetés
 az aszta
 cut meg
 tonságba
 pillanatb
 kacuzino

Az eg
 főjelölt
 sának cé
 „nemzeti
 fogni az

— Az
 célok ver
 gárda tü
 Ugyanis
 teremtet
 kasznáta
 mindenre
 tőt ifjak
 sőt igaz
 gárda let
 ditottam

egyéb, m
 sára alab
 tűnő-e, h
 jó román
 meggyilk
 pa jó ro
 pentru T
 badkőmi

mert áll
 nacionali
 hívek ma
 ma talán

Ehhez
 és jó
 gyilkol

Na

Uj antiszemitizmust talált ki Tazlauanu, a „Vasgárda atyja“

Vaida egykori kabinetfőnökének legújabb alakulata asszimilációval akarja megoldani a zsidókérdést. Mi lett a Vasgárdából?

Sighet, szeptember 7. (Az Uj Kelet tud.) A Korona-szálló portáoszobájában függő falképtáblán, a kereskedelmi utazók nevei között egy ismert politikai „vigéc“ neve is díszelg: *Gh. Tazlauanu.*

A régi jó időkben, amikor az antiszemitizmus még nem volt olyan „bovli“ cikk, amit boldog-boldogtalan árult, a Tazlauanu-cég kitűnően bevezetett márka volt. Évekkel ezelőtt, amikor ez a borzashaju, egzaltált fiatalember Vaida belligyminiszter kabinetfőnöke volt, nagyszerűen ment a sora.

Üzleti kudarcok után vissza a politikához...

Az egykori „Vaida-cég“ likvidálása után Tazlauanunak is új foglalkozás után kellett néznie. Színházat gründolt a szerződötött művészek kauciójából. Az üzlet nem vált be és az igazgató ur eltűnt, mielőtt a színházat megnyitotta volna. Következett a botrányos bűnper és az eltűnés.

De Tazlauanu nem az az ember, aki ilyen kis kudarcok után kétségbe esik. Visszatért a régi szakmájához, az antiszemitizmushoz. Rá kellett azonban jönnie, hogy míg ő a színházasdival volt elfoglalva, nagyon sokan vetették rá magukat erre az üzletágra. Hamarosan kisütötte, hogy ezt a cikket ma már csak eredeti csomagolásban lehet piacra hozni és olyan vidéket kell elsősorban meglátogatnia, amelyet a konkurrencia az utóbbi időben kissé elhanyagolt. Így jött le Maramures megyébe, hogy megkezdje pártszervezési akcióját.

Intervju revolveres előtt

Amikor az esti órákban Tazlauanu szállóbeli szobájába halk kopogtatás után beléptem, revolvereső meredt felém. Néhány pillanatig farkasszemet néztem a revolvereső ásitó torokával, közben azonban Tazlauanu felismert és kollegiálisan üdvözölt. Tazlauanu ugyanis újságírónak vallja magát....

— Ne csodálkozzon drága kollegám, hogy revolverrel fogadom — kezdi a beszélgetést s közben a nyolcvetű fegyvert az asztalra helyezi. — De amióta *Stiles-cu meggyilkolták, az én életem sincs biztonságban többé! Nem tudhatom, melyik pillanatban törnek rám Codreanu és Cantacuzino terrorlegényei...*

Az egykori maramuresi cuzista képviselőjelölt ezután rátér maramuresi látogatásának céljaira. Uj politikai pártot alakított „nemzeti gárda“ néven és itt akar hozzáfogni az új párt szervezéséhez.

— Az én politikai alakulatomat azok a célok vezérik, amelyeket az egykori vasgárda tűzött maga elé megalakulásakor. Ugyanis tudnia kell, hogy a *vasgárdát én teremtettem meg Vaida Sándor személyes használatára...* Azt akartam, hogy egy mindenre elszánt, nemzeti érzésektől fűtött ifjakkból álló légio szegődjön a román-ság igaz ügyének szolgálatába! De a vasgárda letért arról az útról, amelyen elindítottam... *Codreanu szervezete ma nem egyéb, mint a tisztességes románok kiirtására alakult bünszervezet.* Vagy nem feltűnő-e, hogy a vasgárda eddig kizárólag jó románokat küldött másvilágra és a meggyilkolások „fekete listáján“ is csupa jó románok szerepelnek? A „Totul pentru Tara“ szervezete tudat alatt a szabdkönyvesek malmára hajtja a vizet, mert állandóan kompromittálja az igazi nacionalizmust. Azonban, ha továbbra is hívek maradtak volna Vaida tanításához, ma talán már kormányon lehetnénk.

Ehhez viszont nem jó keresztényeket és jó románokat kellett volna meggyilkolniok, hanem azokat, a szélhá-

mos asidókat és a többi idegeket, akik állandóan szipolyozzák a román-ságot.

Hogyan akarja megoldani a zsidókérdést a Nemzeti Gárda

Miután a fenti „kellemes“ megállapítást tette, az új jobboldali apostol barátságosan ekként folytatja nyilatkozatát:

A zsidók és kisebbségek „barátja“

— Mi nem vagyunk ellenségei a zsidóknak, éppen úgy, mint a többi kisebbségnek sem! Csak azt akarjuk, hogy azok, akik ebben az országban élnek, jó hazafiak legyenek. *Tiszában vagyunk azzal, hogy néhány millió kisebbséget nem lehet halomra gyilkolni, ezért tehát meg kell értenie a kisebbségeknek, hogy asszimilációniok elkerülhetetlenül szükséges. E célból végrehajtjuk az asszimilációs munkát egyes házasságok és minden rendelkezésünkre álló eszköz igénybevételével, ha kell a legnagyobb terror árán is! Akik pedig ellenszögülnek ennek az asszimilációnak, agyon kell löni őket!* Az összes kisebbségi iskolák, színházak, pártok és a többi szovinizmust szolgáló intézmények megszüntetése is ehhez az asszimilációs programhoz tartozik és meggyőződésem szerint ilyen módon a legrövidebb időn belül keresztülvihető a teljes asszimiláció, de természetesen a háboru után beözönlött idegeneket előbb ki kell utasítani az országból.

Tazlauanu minden bejelentés nélkül, tel-

Clark Gable, Charles Laughton, Franchot Tone

ragyogó trió remekműve:

LÁZADÓK

FRANK LLOYD monumentális filmje. A „BOUNTY“ hajó matrózainak lázadása. 2.000.000 dollárba került e filmremek, melynek felvételei negyven tábri faluban folytak le

Bemutatja esztendői kezdetével a SELECT MOZGÓ

jes nonsalanszal vetkőzni kezd. Rövid néhány perc alatt bebujik az ágyba és szivarjából hatalmas füstfellegetek fujva, azon gondolkozik, hogy milyen érdekességet mondhatna még az Uj Keletnek. Közben nem felejtette el revolverét az éjjeli szekrényre tenni s úgy fordítani, hogy a revolver csöve továbbra is felém irányuljon. Kis szünet után ismét beszélni kezd:

— De minek is beszéljek tovább, itt van a pártom programja! — s az éjjeli szekrény fiókjából előkotorász egy kék színű nyomtatványt, nagyobb papírhalmaz közül. A nyomtatványról csakhamar kiderül, hogy az ország népéhez intézett manifesztum. Vaida egykori kabinetfőnöke manifesztimában 16 pontba foglalt programot ad.

A „Straja Regelui“

Előjáróban a restauráció körül kifejtett nagy tevékenységéről zeng dicsőimuszokat és megállapítja, hogy egykori szervezetét, a francia „királyrikancsok“ mintájára összetobozott „Straja Regelui“ alakulatot az uralkodó intenciójára az egész országban megszervezték később. Ez a strajerizmus — fejt ki Tazlauanu kissé zavaros következtetéssel...

Ezután következik a nagyszabású program. Az első pont a kisebbségi kérdés megoldása, amelyet Tazlauanu előzőleg már ismertetett, azután a városi vagyonok kisajátításának problémájával foglalkozik, melynek megoldását Tazlauanu sürgősen keresztül akarja vinni. A többi pontok az élet olcsóbbtételével, a nemzeti vagyon

körül szélhámasságok megszüntetésével, a halálbüntetéssel, vagyonrevízióval és a kommunisták elleni harc kérdésével foglalkoznak. Diszkrétan megkérdezem Tazlauanut, hogy mikor szándékozik kormányra kerülni, ha már ilyen világmegváltó programot dolgozott ki?

Alci meglepszik egy miniszteri tárcával

— Egyelőre szervezkedünk, sejtrendszerűen szervezzük meg alakulatainkat, minden egyes községben ugynevezett „tűzfészek“-be tömörítjük hiveinket, de csak kipróbált elemeket veszünk fel. Nem akarunk egyelőre kormányra kerülni, de legközelebbi célunk minimális programunk elfogadtatása árán paktumot kötni valamelyik kormányképes párttal, amely néhány mandátumot biztosít a parlamentben részünkre és nekem garantál egy miniszteri tárcát. Minimális programunk, aminek árán hajlandók vagyunk bármely párttal tárgyalni: a kisebbségek asszimilációja és a városi vagyonok kisajátítása!

Az országban gombamódra terjedő jobboldali szervezetelek száma tehát ismét szaporodott eggyel. A nemzeti gárda vezére elég szerény ember. Nem akar kormányra kerülni, nem akar gyilkolni, csak ha muszáj és a zsidókkal is hajlandó kibékülni asszimiláció árán... Ami pedig valami új dolog. A többi pártok éppen az asszimiláció miatt antiszemiták. Nos, tessék ebből a sokfajta antiszemitizmusból kiigazodni.

Káhn Kálmán

Hadfelszerelési kölcsönt eszközölt ki Smigly tábornok Párizsban

A lengyel külpolitika szerelné megtartani önállóságát. Elutazott Párizsból a lengyel hadsereg vezére

Párizs, szeptember 7. Rydz-Smigly tábornok, a lengyel hadsereg generálisszimusza vasárnap este elutazott Párizsból. Lebrun köztársasági elnök a Rambouillet-palotában díszvédet adott a lengyel tábornok tiszteletére, majd ezt követőleg aláírták a párizsi tárgyalások eredményeképpen létrejött francia-lengyel pénzügyi megállapodást. Eszerint Franciaország 450 millió aranyfrank kölcsönt folyósít Lengyelországnak, a lengyel hadsereg kiépítése és felszerelésének modernizálása céljaira. A lőszeranyagot teljes egészében a francia hadiipar szállítja Lengyelországnak, úgy, hogy lényegében inkább áruhitelt bocsát a francia kormány a lengyelek rendelkezésére.

A megállapodás nyilvánvalóvá teszi, hogy a francia-lengyel viszonyban a generálisszimusz látogatása után lényeges javulás állott be. Elképzelhetetlen, hogy a francia kormány hadihittel támogasson egy olyan Lengyelországot, amely nem garantálja kellőképpen, hogy háboru esetén nem fogja a francia katonák ellen használni a franciáktól kapott fegyvereket. Valószínű, hogy a mult tapasztalatai után most már a franciák sokkal óvatosabban jártak el. Az a verzió azonban, hogy a lengyel külpolitika a danzigi események és a német katonai szolgálati idő felemelése után teljesen visszavezetett volna a francia orientáció vizeire, nem felel meg a valóságnak. Annyi mindenesetre tény, hogy a náci danzigi előkészületei erősen kijozanították a lengyel közvéleményt Hitler politikai

megbízhatósága és a német-lengyel barátság szerződés reális értéke felől. A lengyel közvélemény nyomatékosan követelte a francia politikához való visszatérést. Beck ezredes azonban, Lengyelország külügyminisztere változatlanul követi azt a célkitűzését, hogy Lengyelország helyét szorítson a nagyhatalmak között, amely nem egyik, vagy másik ország, hanem mindig csak önmaga felé orientálódik. Igen jellemző erre vonatkozólag az a nyilatkozat, melyet röviddel ezelőtt a lengyel külügyminiszterium egyik vezető tisztviselője tett a külföldi újságírók előtt:

— Ne várjanak semmilyen változást a lengyel külpolitikában. Lengyelország a maga lábán, a maga erejéből akar élni, minden francia, vagy német befolyás nélkül. Smigly tábornok párizsi látogatása már jóval ezelőtt elő volt készítve, és azt nem siettettem és nem befolyásolta a német katonai szolgálat idő felemelése. Franciaország szövetségesünk és egy ilyen szövetségnek megadjuk a kellő fontosságot. A mai súlyos nemzetközi helyzetben normális dolog az, ha hadseregek vezetői találkoznak. Midőn 1721-ben Pilsudszky marsall aláírta szövetségi szerződésünket a franciákkal, Lengyelország még nem volt megszerveve. Smigly tábornok ma, mint fejelemzett és nagy hadsereg képviselője tárgyal Párizsban. A lengyel-francia szövetség tisztán defenzív jellegű és ezt a jellegét semmi sem befolyásolhatja.

— Azt mondották egyesek, hogy Lengyelországban két külpolitikai irányzat

UJ! UJ!
A most megnyitott „ILEANA“ angol és francia női divat szalon
eredeti párizsi és bécsi modellek után készíti a legelegánsabb toalettelket. Calea Regele Ferdinand 30. II. Tel. 5-85. Vidékre azonnali próba.

áll egymással szemben: Beck ezredes lengyel, és Smigly tábornok francia orientációja. Egy szó sem igaz ebből. Beck és Smigly tábornok teljes mértékben egyetértenek.

Eddig a nyilatkozat, amely nem mindenben látszik fedni a valóságot. A lengyel külpolitikai nagyhatalmi és függetlenségi törekvései mellett is felismerte az utóbbi hónapokban, hogy hadseregének további kifejlesztése mellett biztosítania kell a maga számára Franciaország elveszített szimpátiáit. És bizonyára az sem véletlen, hogy Smigly tábornok nem a rövidebb uton: Németországon keresztül utazott Párizsba, hanem a bécs-svájci vonalat választotta.

Regele Ferdinand 10.
Emil Fodor & Co.
Romagna nyulszőr, velour és antilop
KALAPOK nagy választékban.
Regele Ferdinand 10.

Nagy ünnepekre tisztítsuk festessük ruháinkat az „UNIO“-nál Speciális tulesztisztítás Cégtulajd.: Gottlieb és Mandula

KÖZGAZDASÁG

Táblai döntés szerint: a tulajdonjoglenntartással eladott gépekre is kiterjed a konverziós törvény hatálya

Nem vitethetik el adósaiktól a gépeket a mezőgazdasági gépgyárak

Cluj, szeptember 7. (Az Uj Kelet tud.) A mezőgazdasági gépek eladásáról szóló 1929 évi törvény jogot ad az eladóknak arra, hogy a gépeket tulajdonjog fenntartással adják el és amennyiben a vevő az okiratban foglalt fizetési terminusokat be nem tartja, a gépet hatóságai segédlettel visszavehetik. A korábbi konverziós törvények alatt hiába hivatkoztak az adósok arra, hogy az ilyen mű tartozás is konverzió alá esik, a Casatia nem ismerte el az adósok ezen jogát, mivel a gépek nem képezték az adós tulajdonát. A jelenlegi konverziós törvény életbe lépett óta most került első esetben ezen kérdés felsőbb bíróság elé. A Ganz-gyár végrehajtás foganatosításával kísérelte meg egyik adósától a tulajdonjog-fenntartással eladott gép elvitelét. Az adós kontesztációval élt, hivatkozott arra, hogy a konverziós törvény 30.

paragrafa értelmében konverzióra jogosult és minthogy a konverziós törvény az ilyen mű tartozásokkal nem képez kivételt, a törvény hatálya erre is kiterjed. Másodsorban hivatkozott arra, hogy fizetési késedelembe nem esett, mivel bírói letétbe helyezte mindazon részleteket, melyek megfizetésére a konv.-törvény táblázata szerint köteles. Az első- és másodfokú bíróság helyt adott az adós érvelésének. A helyi tábla szüneti tanácsa most foglalkozott az ügygel és a Ganz-gyárt elutasítva, helyt adott az adós kifogásának, kimondva, hogy ez a kérdés a tartozás is konverzió alá esik. A Ganz-gyár csak akkor élhetett volna tulajdonjog fenntartással biztosított jogával, ha az adós a konverziós törvény alapján redukált részleteket sem fizette volna, ami jelen esetben nem áll fenn.

Hogyan fizessék a betegsegélyző járulékokat a két vállalatnál dolgozó munkások után? Gyakori eset, hogy egy alkalmazott, vagy munkás két vállalatnál élvez fizetést. Tisztázatlan kérdés, hogy ezek a munkások hogyan fizessék a betegsegélyző járulékokat. A betegsegélyző pénztár mindkét munkaadótól követeli a járulékok fizetését, minthogy azonban egy alkalmazottnak csak egy betegsegélyző könyvecskéje lehet, az egyik munkaadó nem tudja a heti járulékok bélyegeit be ragasztani. Viszont a két fizetés figyelembevételével az alkalmazott magasabb kategóriába kerül és betegsége esetére magasabb járulékokra volna igénye, azonban ezen igényt éppen a tükör rendszer miatt nem tudja érvényesíteni. Egy clujai vállalat ellen a betegsegélyző közvegi jegyzőkönyvet vetettek fel, minthogy a járulékfizetést a fenti okok miatt nem tudta teljesíteni. Az ügyben szeptember 23. dönt a clujai betegsegélyző mellett működő arbitrage bizottság.

A kontingentálási legfelsőbb bizottság legutolsó ülésén történt megállapítások szerint az 1936. III. negyedre járó importkvótákat legnagyobb részt Németországból és Ausztriából kérték. Az Ausztriából kért kvóták teljes mértékben kielégítést nyertek, a Németországból való behozatal azonban — eleendő disponibilitás hiányában — csak részben nyert kielégítést. Ezért a külkereskedelmet szabályozó igazgatóság kérte az eddigi disponibilitásnak 400 millió léjjel való felemelését. Ugyanakkor megvizsgálta az Ausztriából kért suprakvótákat is, melyeknek kielégítését a behozatal teljes ellenérté-

kekének a ENR-nál lejben történő letételéről tette függővé. Suprakvótákat engedélyeznek még Olaszországból is, mindaddig, amíg az ottani aktív egyenlegünk teljes likviditást nem nyer. Itt emlíjük meg még, hogy a Magyarországgal folytatott tárgyalások befejezést még nem nyertek, ami miatt különösen a tüzfakivétel szenved behozatalatlan károkat. Viszont Hollandiával sikerült egy új egyezményt kötnünk.

A külföldi szakmunkások engedélyezése. A munkaügyi minisztérium a munkaügyi felügyelőségekhez 61.133-1936-VIII. 28 sz. a. intézett rendelkezéssel utasítja ezeket, miszerint a jövőben, az ilyen kérvények elintézésénél állapítsák meg, hogy: a) gondoskodtak-e a kérvényező vállalatok arról, hogy román specialistákat neveljenek maguknak; b) kérvényeiket megnevezték-e azon román munkásaikat, akiket az idegen specialisták mellé fognak állítani megfelelő kiképzés végett, továbbá kitüntették-e ezek kiképzetésének kezdetét és az ahhoz szükséges időtartamot és mióta vannak szolgálatukban az idegen specialisták. A fenti rendelkezésekből következik, hogy az idegen specialisták behozatalának engedélyezése a jövőben csak a fenti feltételek mellett fog történni, sőt a jövőbeni meghosszabbításoknál is ezek irányadóul fognak szolgálni.

Szindikátusba tömörültek a clujai szabóiparosok. A clujai szabóiparosok szindikátusa, mely ez év június 14-én alakult meg, most adta be kérését a bírósághoz jogi személyiségeinek elismerésére érdekében. Alapítók: Corondan, Cristea, Kun Eugen, Aiudean,

A közeledő nagy ünnepek alkalmából gondoljatok a Zsidókórházra!

A Kórház Egyesület tárgysorsjátékán 400 gyönyörű ajándéktárgy közül nyerhet, ha most megvásárolja Kórházországyját

50 leiért

Elárusítás a Kereskedelmi Hitelbank R. T. Cluj, Piața Unirii No. 20.

és az ország minden jelentősebb városában

Radics, Lukács Benjámín, Petricas, Rosenfeld Mihail, Kiss Mihail. A szindikátus ügyésze dr. Kovács Sándor. A szindikátus vezetői tagjai: Corondan elnök, Cristea alelnök, Kun Eugen, Kovács Mihail pénztárnok, igazgatósági tagok: Aiudean, Dávid Áron, Király Josif, Weintraub Josif, Petricas Aurel, Rosenfeld M., Balogh Martin. Cenzorok: Lukács Benjámín, Radics, Motisan Gheorghe, Jelmariéan, Hirsch Isac, Barabás Alexandru.

Rövid üzleti hírek. A carei papirgyár üzemét kibővíti és e célra Németországból 2,700.000 lej értékű gépet importál. A behozatali engedélyt erre már meg is kapta. — Blum Ernő, a Phönix biztosító intézet volt tisztviselőjét, a Victoria Zu Berlin biztosító intézet a clujai aligazgatóságához vezérügynökké nevezte ki. — Fabrica de Cauciuc pentru Industria Electrotechnica brasovi gummiárugyár 620.000 lejes investícióval üzemét modernizálja. A szükséges gépeket

Magyarországból hozza be. — Salzer & Staines fatermelő vállalat Ditrau konverziós kényszeregyezséget kért. A kérés felett szeptember 15-én dönt a törvényszék. — Copan-Mica-Ougir vasipari vállalatnál fintegy 100 millió lejes érdekeltsége volt az angol Wickers-műveknek. Ezt az érdekeltséget most megvásárolta a brünni Zbrojovka fegyvergyár. Ez utóbbi gyár és a román kormány között egyébként nemrégiben nagyobb fegyverszállítási szerződés jött létre. — Grupajul S. A. R. gyűjtőcsomagforgalmi koncessziója, amit az államvasutakkal kötött, ez év végével lejárt. A koncesszió meghosszabbítása érdekében a tárgyalások a Grupajul és a CFR között már megindultak. Mivel a vasutagazgatóság a koncesszió meghosszabbítása mellett foglalt állást és csak a tarifa és a szállítandó mennyiség fixirozása tekintetében vannak bizonyos tisztázandó kérdések, a tárgyalások eredményes befejezése várható.

SZÍNHÁZ-FILM

Megindultak a bérletköltések a Magyar Színházban

A Magyar Színház tavalyi rendkívüli sikere évadja után az idén az eddigéig is nagyobb lendülettel fogott munkába. Az évek óta esedékes forgószínpad végre megvalósul, az évadnyitó előadásokat már a modern forgószínpadon fogják megkezdeni. Ugyanakkor a világtársi berendezés korszerű újajálakítása is megtörténik, új transzformátorokkal, új vetítógépekkel és színváltó berendezésekkel gazdagodik a színpad felszerelése.

Mult évben annyira bevált kitűnő együttes valamennyi prominens tagja továbbra is résztvesz a színház munkájában, de az együttes néhány kitűnő új erővel is kibővült. Az évad játékkrendjén pedig a legfrissebb prózai és énekes újdonságok mellett a klasszikus drámai és operettirodalom legkiemelkedőbb alkotásai sorakoznak fel.

Az új évadra is bérletet hirdet a színház. Megmarad a tavalyi premier- és rendes bérlet. Mindegyik 32 előadásra szól. A bérleti árak mintegy 10-15 százalékkal olcsóbbak a napi áraknál. A bérletösszegek négy részletben fizethetők, tehát mindegyik részlet nyolc előadásra szól. A bérletet évközben felmondani nem lehet. A nyolc előadásra szóló részletek összege a következők:

Premierbérlet:	
Zenekari ülés I-III. sor	640 lej
I. r. zsöllye I-III. sor	544 lej
II. r. zsöllye I-IV. sor	472 lej
I. r. támlásszék I-V. sor	336 lej
II. r. támlásszék I-V. sor	264 lej
Alsóerkély	192 lej
Felsőerkély	160 lej
Páholy 5 személyre	1800 lej

Rendes bérlet:	
Zenekari ülés I-III. sor	512 lej
I. r. zsöllye I-III. sor	440 lej
II. r. zsöllye I-IV. sor	376 lej
I. r. támlásszék I-V. sor	320 lej
II. r. támlásszék I-V. sor	256 lej
Alsóerkély	184 lej
Felsőerkély	152 lej

A repülőbélyeg és az 1 lejes városi városi illeték külön fizetendő.

A mult évi bérlet helyeit f. hó 10-én déli 12 óráig tartja fenn a színház, azontul az összes le nem bérlet helyek az új bérlet rendelkezésére állanak.

A régi bérlet helyeket telefonon is megújíthatják délelőtt 10 és 1 óra között. (Telefon 8-14.)

A bérlet iránt máris szokatlanul nagy érdeklődés mutatkozik, ugyhogyminden jel szerint a színház majdnem valamennyi jobb helye bérletben fog elkeln. Ha összehasonlítjuk színházunk bérleti árait a külföldi színházak áraival, megállapíthatjuk, hogy az itthoni árak egyöntudt sem teszik ki a külföldi színházi áraknak. Pedig a mi színházunk sem az együttes, sem a kiállítás tekintetében nem dolgozik már kisebb költséggel, mint a nagy külföldi színházak, az előadások színvonaláról pedig maga a közönség állította már ki a mult szezonban a bizonyítványt.

ROYAL MOZGO MÜSORA:

Ma, kedden premier! Humor! Jókedy! Hangulat! A kis gróf. Anny Ondra és Hans Söhnker. A szezon legragyoobb vigjáték-száger. Misor előtt két kisérőmisor. A legfrissebb Fox világhíradó és még egy pompás pótkép: Romániai aktualitások. Előadások kezdete: 3.20, 5.20, 7.20 és 9.20 órakor.

EDISON MOZGO MÜSORA:

Hétfőtől: Világvárosi misor: I. Hurrá, v. legény. Fiatalság, zene és a jókedv filmje. Pat Paterson, Reginald Denny. II. Egy kislány a nagyvilágban. Dráma. Ginger Rogers, Warren William, Mary Astor, Dicky Moore. III. Journal. Helyárok: 9 és 13 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

Meggyilkoltak egy bucuresti ügyvédet

Bucuresti, szeptember 7. A Splendioszálló egyik szobájában halva találták van Saaren fővárosi ügyvédet. Valószínű a feltevés, hogy az ügyvéd nem természetes halállal halt meg, hanem meggyilkolták. Az ügyvéd testvére volt az ifju van Saarennek, akinek személyével egy mondainbotrányból kifolyólag sokat foglalkozott az utóbbi időben a fővárosi sajtó.

HERDENSEN AZ ÜZLET LELKE:

HERDENSEN AZ UJ KELETEN

Anton

Rosenzweig

CLUJ, Piața Mihai Viteazul 37-38.
Alapítva 1890.

Héber könyv,
gyapju- és seiyem
taleszek,

valamint mindenféle rituális cikkek
nagykereskedése.

„Ené Aser“, zsidó szertartási rituális szabályok kézikönyve 10 lej.
kapható

אשר ראזענצווייג
ספרים גראסהאנדלונג אונד תליתים
פארבריקסניעדערלאגע

Haupt-Niederlage für Transilvanien
der firma

JOSEF SCHLESINGER
Wien-Budapest.

Barmicvah felszerelés: fiúnak való teljes talisz, tefflin és imakönyv
összesen Lei 750.—

Sziriát és Libanont független államokká nyilvánítják

Barátsági és együttműködési szerződés jött létre Franciaország és Szíria között. A francia minisztertanácson dicsőretekkel halmozták el Leon Blumot tegnapi beszédéért

Párizs, szeptember 7. (Rador.) Ma délután Lebrun elnökletével minisztertanács ült össze, amely Daladier javaslatára hozta át a nemzetvédelmi program első szakasza megvalósításához, ami 1937-re 4200 millió frankot irányoz elő. A tervezet szerint feljavítják a szárazföldi, légi és tengeri hadianyagkészlet minőségét, kifejlesztik a véderőket és különösen a páncélautók számának felemelését fogják szorgalmazni.

A minisztertanácson a kormány tagjai

dicsőretekkel halmozták el Blum miniszterelnököt tegnapi beszédéért, amelyben a kabinet álláspontját ismertette a spanyol kérdésben.

Vienot külügyi államtitkár közölte, hogy Franciaország és Szíria között együttműködési és barátsági egyezmény jött létre, amelynek értelmében Szíriát és Libanont független államokká nyilvánítják a francia mandátum lejáratá után. Vienot-t felhatalmazták a szerződés parafálására.

Leégett a valeda lui mihai Beck-féle pótkávégyár

Kétszázötvenezer lej a kár, amely nem térül meg, mert a gyár nem volt biztosítva

Valeda lui Mihai, szeptember 7. (Az Uj Kelet tud.) Hatalmas tűz pusztított szombaton a valeda lui mihai Beck-féle pótkávégyárban. A tűz éjjel két órakor gyult ki, eddig még ismeretlen körülmények között, mert a gyárban abban az időben senki nem tartózkodott. A szomszéd ház cselédje lett figyelmes a kicsapódó lángokra, majd azonnal értesítette a tulajdonost. A szomszédok fellármázták a tűzoltókat, akikkel együtt a lakosság is nekilátott a tűz oltásának. Reggel hat óra sikerült lokalizálni a tüzet, ekkorra azonban értékes gépek, készáru és nyersanyag pusztult el. A kár meghaladja a negyedmillió lejt, s mivel a

vállalat nem volt biztosítva így a kár nem térül meg. A vizsgálat során mindössze annyit sikerült megállapítani, hogy a pergelőházban keletkezett a tűz, de hogy milyen körülmények között az nem derült ki. A Beck-féle pótkávégyár egyike volt az ország legrégebbi üzemének. Még 1887-ben alapította Beck Mór, a mai tulajdonos apja. A háború előtt pótkávé és csokoládégyár volt és sokat exportáltak az Északamerikai Egyesült Államokba. A nyomozás tovább folyik annak kiderítésére, hogy mi okozta a tüzet. Az a föltevés is fölmerült, hogy bűnös kezek talán bosszúból idézték elő a horribilis kárt.

A cluji zsidóság méltóságteljes tiltakozása a palesztinai bevándorlás felfüggesztésének terve ellen

Cluj, szeptember 7. Vasárnap délelőtt, a Poale Cedek templomban zajlott le impozáns keretek között a cluji zsidóság tiltakozó gyűlése a palesztinai zsidó bevándorlás felfüggesztésének terve ellen. A tiltakozó gyűlés a cluji zsidóság egyetemes megnyilatkozása volt, amelyben az összes testületek és pártnyilatkozatok egyesültek.

A gyűlést Gottlieb József, a Zs. N. Sz. helyicsoportjának elnöke nyitotta meg rámutatván azokra az okokra, amelyek a tiltakozó gyűlés egybehívását tették szükségessé, majd Jámbor Ferenc, az Uj Kelet felelős szerkesztője szólalt fel, aki beszédében mindenekelőtt hangsúlyozta az összes zsidó erők egybefogásának szükségességét.

ségét a palesztinai zsidó jogok és pozíciók megvédésére. Behatóan foglalkozott a palesztinai arab zavargások karakterével és a palesztinai angol politika módszereivel. Rámutatott a palesztinai kormány bűnös mulasztásaira és arra a hősiesség magatartására, amelyet a palesztinai zsidó lakosság túsított a zavargások ideje alatt. Végül hangsúlyozta, hogy semmilyen terror és semmilyen politikai sakkhúzás nem fogja eltántorítani az országépítés munkájától a zsidó népet.

Rozenzweig Emanuel, az Agudasz Jisroel nevében csatlakozott a bevándorlási zárlat terve elleni tiltakozáshoz és bibliai és talmudi idézetekkel átszótt beszédében kifejtette, hogy a mai súlyos megpróbáltatások idején egységesen kell fellépnie a fenyegető veszedelmek ellen az egész zsidóságnak. Nincs helye és ideje ma a testvérharcnak — mondotta — és pártkülönbségre való tekintet nélkül kell összefogni az összes zsidó csoportoknak.

Dr. Polák Sándor, az ortodox hitközség nevében szólalt fel. Történelmi példák idézetével mutatott rá azokra a megpróbáltatásokra, amelyek különböző korokban érték a zsidóságot és hangsúlyozta, hogy a zsidóság belső erejében és harcierejében rejlik azoknak a veszedelmeknek az elhárítását és legyőzése, amelyek a palesztinai építőmunkát fenyegetik.

Hermann Cvi, a jeruzsálemi héber egyetem hallgatója tartott ezután igen lendületes és tartalmas beszédet. Rámutatott arra, hogy a világ zsidóságának tiltakozása már a múltban is komoly eredményeket ért el a palesztinai politika tekintetében, majd a nemzetközi és a történelmi jog alapján hangsúlyozta a zsidó nép követelését a korlátozásoktól mentes zsidó bevándorlásra és telepítésre Palesztinában.

Ezután Danzig Hillél előterjesztésére egyhangú lelkesedéssel határozati javaslatot fogadott el a gyűlés, amelyben a cluji zsidó lakosság tiltakozását emeli fel a zsidó bevándorlás felfüggesztésének terve ellen és rámutatva a palesztinai zsidó teljesítményekre és alkotásokra, valamint Anglia mandatórius kötelezéseire azon reménynek adott kifejezést, hogy erre az intézkedésre nem fog sor kerülni.

A határozati javaslat elfogadása után Gottlieb József elnök bejelentette, hogy a tiltakozó határozatot küldöttek fogják átnyújtani az angol konzulnak a cluji zsidó testületek reprezentánsai. A gyűlés a Hatikvah és a Techzaknah hangjaival nyert befejezést.

Sztalin súlyos beteg?

PÁRIZS, szeptember 7. (Rador.) A Le Matin közvetett úton szerzett értesülése szerint Sztalin súlyos beteg. Molotov ezért visszatért szabadságáról, hogy lehetővé tegye Sztalin elhúzását egy titokban tartott pihenőhelyre.

Hitler váratlanul Berchtesgadenbe rendelte a párizsi német nagykövetet

Lloyd George nem megy el a nürnbergi párikongresszusra

Berlin, szeptember 7. (Rador.) A párizsi német nagykövetet és katonai attasét Hitler váratlanul Berchtesgadenbe rendelte, ahol utasításokat ad nekik, kapcsolatban Franciaország magatartásával a német katonai szolgálat felemelését, a spanyol polgárháborút és Rydz-Smigly látogatását illetően.

Berlin, szeptember 7. (Rador.) Lloyd

George fia és Ribbentrop kisérétében ma reggel megkoszorúzta a müncheni hősök emlékművét.

A Havaş jelentése szerint Lloyd George nem fog résztvenni a nürnbergi nemzeti szocialista kongresszuson és nincs szándékában Berlinbe se menni, hanem több munkatáborot akar felkeresni.

Békés tüntetés Franciaország mellett a tanítók cernauti országos kongresszusán

Dr. Angheliescu és Stelian Popescu is felszóltak

Cernauti, szeptember 7. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap reggel a cernauti Nemzeti Színházban ünnepélyes keretek között nyílt meg a romániai tanítók országos szervezete kongresszusa. A kongresszuson jelen volt dr. Angheliescu közoktatásügyi miniszter, Emil Buré, a párizsi L'Ordre főszerveztője és Stelian Popescu is. Toni, a tanítók országos szervezetének elnöke, megnyitó beszédében üdvözölte a közoktatásügyi minisztert és köszönetet mondott neki a tanítók iránt mutatott jóindulatáért. Ezután a kongresszus hódoló táviratot küldött az uralkodónak.

Dr. Angheliescu közoktatásügyi miniszter mindenekelőtt üdvözölte Emil Burét és kijelentette, hogy mindenki nevében beszél, amikor üdvözli Franciaországot, amelyhez

Románia örökre kötve van. Rámutatott arra, hogy a tanítók szükségletei törvényesek és ezeket lehetőség szerint orvosolni is fogja. A tanítók számára jobb anyagi helyzetet kell teremteni, sok iskolát kell alakítani és jó tananyagot kell az iskolákba felvenni.

Utána Stelian Popescu az antifeszizista liga nevében szólalt fel, majd a különböző erkölcsi testületek üdvözölték a kongresszust.

— A szenvedő, beteg néket reggel éngyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz 2-3 óra alatt könnyű, lágy belkiürüléshez segíti és ezáltal igen sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. Az orvosok ajánlják.

Zsidó diákleányotthon

Az 1932. évben alakult modernül felszerelt orth. izr. leányintézetben az 1936-37 iskolai évre szóló jelentkezések folyamatban vannak. A növendékek az iskolai előkészítésen kívül nyelv- és zenei kiképzést, nevelést és otthonot kapnak, mérsékelt díjazás mellett.

Bérelkedőknek szívesen áll rendelkezésére:

BERNSTEIN OLGA

•Ezevels tanítónő és zongora-tanítónő ORA DEJA, Str. Paul Chinez 3.

SZÉPLENYES BOLDOGSÁG. Nezzé meg SZÉKELY és RÉTI bútorgyár r.t. állandó kiállítását.

BUCURESTI TGMUREŞ

TACHE IONESCU

KIVÁNSÁGÁRA HÍVÜLDJÜM MEGÖZTÖNNÖMÁT EREDETI RAJZAINNAL

SPORT

A szezon első nagy meglepetése: kategórikus vereséget szenvedett a Ripensia

Botránys mérkőzésen veszített az Universitatea Oradean. Az AMEFA pontot hozott el Bucurestiből, a Viktoria simán győzött a Juventus ellen

A Közép-Európa Kupának a Sparta a jogos esélyese

Cluj, szeptember 7. (Az Uj Kelet tud.) Gazdag napja volt vasárnap Románia labdarúgócsapatjainak. A Nemzeti Bajnokság A) csoportjában és két B) csoportjában teljes forduló, a C) liga beindult küzdelmei adták az érdekességét a Romániában egyre nagyobb népszerűségi futballsportnak.

A Nemzeti Bajnokságban hatalmas meglepetések számít a Ripensia súlyos veresége Aradon, de nem sokkal marad mögötte a CFR veresége Timisoaran. A további mérkőzések fávortyőzelmét hozták. Az AMEFA Bucurestiben döntetlen ért el, ezen teljesítménye győzelemmel felér. Oradean botránys mérkőzés gazdagítja a sportkrónikát, amelyből úgy látszik nem maradhatnak el az ilyen dísznázás megnyilatkozások.

A Közép-Európa Kupában az első mérkőzés Bécsben nagy meglepetésre eldöntetlenül végződött, így a győztes ezáltal is minden valószínűség szerint a Sparta lesz.

Az egyes mérkőzésekről az alábbi tudósításaink számolnak be:

Viktoria—Juventus 3:0 (2:0)

Cluj, szeptember 7. (Az Uj Kelet tud.) Félórás késéssel a pályára kiszaladó Juventus csapata ugyancsak nagyot nézett, amikor a tribün közepéről hangos örömriválás üdvözölte. Az országos ifjúsági atlétikai bajnokságra idesereglett bucaresti gárda zajos biztatása azonban nem sokat segített a bucaresti együttesen, amely az egyesület életében az utóbbi időkben dúló egyenlenségek miatt, amelyek felozlatással fenyegetnek, kedveszítve, lélek nélkül játszott és megérdemelten veszített. A Viktoria csapata frissen, lelkesen kiúzótt, játéka helyenként egészen magas nívón mozgott. Csatárai azonban nem mindig találják fel magukat kitűnő, kidolgozott helyzeteikben. Ennek hiánya folytán a gólarány jóval nagyobb lett volna. A Juventus csapatából egyedül Creteanu klaszsis védeke, valamint Zainescu és Palmer játéka volt elfogadható. A Victoriában Felcean I, Munteanu, Pop III, Capusan, Nistor és helyenként Farkas voltak jók. Macian aradi bíró gyenge, gyakorlatlan játékvezető, akiben nem igen látszanak képességek erre a felelősségteljes hivatásra.

CAO—Universitatea 3:1 (2:0). Oradea, szeptember 7. Háromezer néző előtt játszották a mérkőzést, amely botránys lefolyású volt. Az egyetemi csapat elsősorban a szövetségi ellenőr hiánya, valamint több ok miatt óvatosságot mutatott, amelyet azonban a mérkőzést vezető Páffy nem akart jelentésébe bevenni. A góllövők sorrendje a következő: Spielmann, Bodola, Putnic, Bodola. Az Universitatea még egy gólt ért el Szaniszló révén kornerből, amelyet azonban a játékvezető les címén nem adott meg. Az egyetemi csapat egyébként Orza és David nélkül játszott.

Gloria—Ripensia 4:0 (2:0). Arad, szeptember 7. A legnagyobb meglepetést a bajnokság csapat veresége hozta. Amíg a Gloria óriási teltségű küzdött, a Ripensia tetőtől talpig végigdött és passzív volt ellenfele elánjával szemben. A gólokat Fritz (3) és Körösladányi lökték. Háromezer néző.

Chinezul, ILSA—CFR 3:2 (2:1). Timisoara, szept. 7. A nap másik meglepetése a bucaresti CFR újabb veresége. A góllövők sorrendje: Moldoveanu, Bajusz, Thierjunk, Glass és Auer.

Venus—Crisana 6:2 (1:1). Bucuresti, szeptember 7. Az első félidőben az oradeai csapat tartja magát, a másodikban azonban nem tud ellentánni a jobb Venusnak. A gólokat

Gruiu (3), Sepi, Colea és Petea, illetve Szóka (2) lökték.

AMEFA—Unirea Tricolor 2:2 (1:1). Bucuresti, szeptember 7. Hátezer néző előtt a vendég munkáscsapat igen jó játékot mutatott, amely révén megérdemelt pontot hozott el ellenfele hazájából. Az AMEFA góljait Pernecki és Prasser, a hazai csapatát Jordache és Sonny Niculescu lökték.

A Nemzeti Bajnokság állása a következő:

1. AMEFA	6	2	1	—	6	8	5
2. Gloria	2	2	—	—	6	1	4
3. Venus	2	2	—	—	9	3	4
4. CAO	2	2	—	—	8	3	4
5. Unirea Tricolor	2	1	1	—	10	3	3
6. Viktoria	2	1	—	—	1	4	3
7. Ripensia	2	1	—	—	2	5	12
8. Chinezul-ILSA	2	1	—	—	2	5	12
9. CFR	2	—	—	—	2	2	5
10. Crisana	2	—	—	—	2	4	11
11. Juventus	2	—	—	—	2	1	5
12. Universitatea	2	—	—	—	2	1	7

Nemzeti Bajnokság B)

A PHÖNIX GYŐZÖTT, A BUCURESTI MAKKABI KIKAPOTT

1. csoport:

Baiamare: Phönix—Olimpia 4:1 (1:1).
Alba-Iulia: Unirea—CFR Simeria (3:2) (0:0).
Cărb: Staruinta—Victoria 2:1 (1:1).
Petrosani: Jiul—Mures 3:2 (3:0).
Lugoj: Vulturii—CAMT 3:0 (3:0).
Craiova: Craiovan—Rovine Grivița 3:2 (2:1).

2. csoport:

Bucuresti: Sportul Studentesc—Makkabi 2:0 (1:0).
Brasov: ACFR—IAR 3:2 (1:1).
Braila: Franco Romana—DUIG 5:1 (1:0).
Galați: DVA—Tricolor 5:2 (3:1).

Sikerrel kezdett a Haggibbor futballcsapata

Haggibbor—Victoria B) 2:1 (1:1)

Cluj, szeptember 7. (Az Uj Kelet tud.) A Haggibbor átszervezett futballcsapata vasárnap délelőtt kísérleti összeállításban játszotta első őszi barátságos mérkőzését a Viktoria tekintélyes játékerővel képviselő tartalékcsoportjával szemben, amelyben az összes nagy szereplők. Győzött igen eredményes jövőt ígérő játékkal a Haggibbor 2:1 (1:1) arányban. A clujai zsidó csapat góljait Schmilovits és Fischer lökték. A Haggibbor szép játéka-

Moti Spakow, Románia nehézsúlyú zsidó ökölvívóbajnoka megőrizte bajnokságát

Tízezer néző előtt folytak Bucurestiben a versenyek, amelyeket antiszemita tüntetés kísért

Bucuresti, szeptember 7. (Az Uj Kelet tud.) Szombaton este bonyolították le Bucurestiben a Venus pályán Románia nehézsúlyú ökölvívóbajnokságának döntőjét Moti Spakow, az eddigi bajnok és Vasile Serbanescu között. A mérkőzés elé sportkörökben hatalmas érdeklődéssel tekintettek, aminek legkeletesebb bizonyítéka, hogy a döntőre tízezer néző volt kíváncsi. A mérkőzést pon-

val úgy a nagyszámú közönség, mint a vezetőség nagyon meg volt elégedve.

Külföldi eredmények

ELDÖNTETLEN A KK ELSŐ DÖNTŐJE

Bécsből jelentik: Negyvennégy néző előtt játszották a Közép-Európa Kupa küzdelem első döntőjét az Austria és Sparta csapatai. A mérkőzés 0:0 arányban eldöntetlenül végződött. A második mérkőzést, amely a kupa sorsát eldönti, a jövő vasárnap játésszák Prágában, amelyet minden valószínűség szerint az otthonában játszó Sparta fog megnyerni és ezzel nyeri a kupát is.

Sima forduló a magyar bajnokságban. Budapestről jelentik: A magyar nemzeti bajnokság harmadik fordulójára simán bonyolódott le. Egyetlen meglepetésnek számító eredmény, hogy Budafok legyőzte a Hungária-Verő Szegedet. Eredmények: Ferencváros—aladás 3:2, Bocska—Nemzeti 3:1, Budafok—Szeged 3:2, Budai—III. ker. 1:0, Újpest—Electromos 6:2, Phöbus—Erszsbet, Soroksár 4:1, Hungária—Kispest 7:3.

Haggibbor-tehetség tűnt fel az ifjúsági bajnoki atlétikai versenyen

Cluj, szeptember 7. (Az Uj Kelet tud.) Nívós versenyek, de nem túlságosan jó eredmények kísérték a tegnapi Clujon lebonyolított országos ifjúsági atlétikai bajnokságot. A verseny keretében új Haggibbor-tehetség tűnt fel, amennyiben a 100 méteres síkfutásban Smilovits jó idővel a verseny második díját nyerte, ami —tekintettel arra, hogy az ország legjobb ifjúsági atlétikáit álltak start-hoz — igen szép teljesítmény. Eredmények:

Gerelydobás: 1. Domsa CAC 40.10 m, 2. Rozgonyi Lajos CAA, 3. Mudin CAA.
800 m: 1. Neculea Viforul Dacia Bucuresti 2 p 09.3 mp, 2. Hideg E. Esta Sun Oradea, 3. Buculei Vulturul Buc.
Diszkoszvetés: 1. Domsa CAC 33.50 m, 2. Papp Béla Solvay, 3. Santu A. SG Aiud. 100 m: 1. Tarcanu CAC 11.9 mp, 2. Smilovits Haggibbor, 3. State CFR Buc.

3000 m: 1. Achmed Soliman Granicerul 9 p 50.6 mp, 2. Teodor Dumitru PEEB Buc., 3. Hideg Esta Sun Oradea.

Távolugrás: 1. Domsa CAC 618 cm, 2. Tarcanu CAC, 3. Gheorghe M. Gh. Vulturarul. 110 m gát: 1. Kulcsár CAC 19.7 mp, 2. Filimon Vulturarul, 3. Vass CAC.

200 m: 1. Tarcanu CAC 24.9 mp, 2. State CFR Buc. és Pataky CAC 25.2 mp, 3. Popescu Vulturarul.

1500 m: 1. Neculea Vif. Dacia 4 p 33.1 mp, 2. Achmed Soliman Granicerul, 3. Grosan CAC.

Magasugrás: 1. Domsa CAC 165 cm, 2. Cserevny CAC, 3. Gh. M. Gheorghe.

4x100 m-es staféta: 1. CAC (Taran, Vass, Kulcsár, Pataky) 47.6 mp, 2. Vulturarul Bucuresti, 3. CFR Bucuresti.

Rudugrás: 1. Koczko CAC 245, 2. Buculei Vulturarul Bucuresti.

Súlylökés: 1. Domsa CAC 10.70 cm, 2. Santu SG Aiud, 3. Rozgonyi CAA.

400 m: 1. Kulcsár CAC 57.2 mp, 2. Nemetz CAC, 3. Pataky CAC.

4x400 m: 1. CAC A) (Vass, Nemetz, Pataky, Kulcsár) 3 p 56.6 mp, 2. Vulturarul Bucuresti.

Aki meg akarja ismerni a ciemista mozgalmak okait, előzményeit és vezető egyéniségeit, olvassa el SZABÓ IMRE

UJ ZSIDÓK

című, a napokban megjelenő 180 oldalas kötetét.

Moses Hess — A. D. Gordon — Herzl Tivadar — I. Trumpeldor — Racheł

érdekes, szórakoztató és tanulságos életrajza

Ifjúsági csoportok, iskolák, kulturegyetemek huszonnégy példány megrendelése esetén jelentékeny árkedvezményt kapnak. Megrendelést pontosan elintézz az Uj Kelet könyv-osztálya Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

tiszta ütések nem tudtak az egyébként megérdemelt győzelemén változtatni. A mérkőzés alatt hulláncsoprtok élesen tüntettek a zsidó ökölvívó ellen, amely akkor érte el tetőpontját, amikor a zsidó Spakowot győztesnek jelentette ki.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Egyéves kereskedelmi tanfolyam felvilágosítás és beiratkozása Calea Reg. Carol II. 26.

Jobb orth. család elfogad fiatallembert, esetleg középiskolai tanulót teljes ellátással. Reg. Ferdinand 53 I. e. ajtó 6.

Ne felejtse el! Szeptember 20-án lesz a Magánalkalmazottak sorsjátékának húzása. A főbb nyeremények: 1 díofa hálószoba, 1 modern rádió, 1 patefon. Egy sorsjegy bélyeggel 26 lej. Vidéki rendeléseknél kérünk 7 lej portóköltséget. Agentura „Agimex” Cluj, Piata Unirii 3.

Főzni tudó mindenest ortodox kóser háztartás önálló vezetéséhez keressük azonnalra. „Gizella” malom Pecica, Arad mellett.

Különbejárható butorozott szobához lakótársat keresek, esetleg teljes ellátással. Meister, Baron L. Pop 10.

Román, francia és német nyelvtudással bíró nő keresek 12 éves leánykám mellé. Ajánlatokat „II-ik gimnázista” jellegre „Memento”-hoz, Regina Maria 16 kérek.

Megyeszékhelyen jömeneteli üzlethez szömbattartó társ kerestetik 300.000 lej tőkével „Biztos megélhetés” jellegre a kiadóba.

ÜZLETBERENDEZÉS kintinő állapotban olcsón eladó. Cim a kiadóban.

MINDENKINEK!!!

Szörmeszükségletét, valamint bunda átalakítását, javítását olcsó nyári áron Mandelbaum szűcsnél szerezze be. Reg. Ferdinand 20. Legújabb modellek megérkeztek.

Mérlegképes könyvelőt, ki perfekt román, felveszünk. Ajánlatok Molnár Testvérek R-T. Tg-Mures küldendők.

A legizletesebb vegetárius ételek a Schwartz Ignác vezetése alatt álló „Flóra” vegetárius étteremben kaphatók. Rendkívül olcsó abonoma árak: 3 fogásos ebéd 20 lej, vacsora 12 lej. Str. Gherascu 7. (Kereskedelmi Akadémia ellenében).

„Kristál fürdő” teljesen újonnan átrenoválva mindennap gőzfürdő d. e. férfiak, d. u. nők részére. Péntek és ünnepnapok előtt egész nap férfiaknak. Már reggel 5 órától nyitva. Allandó meleg reggeli Mikve. Dubalarilor 3-4.

KET-HÁROM URILÁNY teljes ellátást kaphat fürdőszobahasználattal. „Azonnal is” jellegre a kiadóba.

Egymillió lej vagyonnal rendelkező, előkelő urinó érettségivel, férjhez menne vallásos és jócsaládból való biztos egzisztenciával rendelkező 34—40 éves urhoz. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő iroda, Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

Szerényigényű egyetemi hallgatótónó elvállalja középiskolai és elemi iskolai diákok oktatását és korrepetálását, esetleg közöl ellenében i. Magyar, francia, román nyelvben perfekt. Megkereséseket „Gyakorlott instruktor” jellegre a kiadóba kérünk.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy a volt Terkál-féle kesztyűszüzet átvettem és továbbra is szakaszien vezetem. Megrendelést, javítást, tisztítást jutányosan vállalom. Soós kesztyűs.

Keressék az igazságügyi palota közelében 3—4 szobás komfortos lakást. Cím a kiadóba kérem.

Egy szegény diákleány elvesztette a str. Reg. Marian Pelican töltőtollát. Becsületese megtaláló a kiadóba illő jutalomba részesül.

ADLER ort. kóser vegetárius étterme a legjobb és legolcsóbb. Str. Regele Ferdinand 22, I. emelet.

Zsidó iskolák figyelmébe!

A minisztérium által engedélyezett Zelevinsky „Hassafa Veahaim” c. tankönyvsorozat kizárólagos lerakattát Transilvania és Banat területére cégünk vette át. Iskolák részére megfelelő engedménnyel szállítjuk.

Librăria Moravetz S. A. Timisoara.

50
lást
leán
kaba
letél
„FE
1.

— Is
Newy
ma egy
hogy e
egy fel
felakas

— T
Bucure
rint te
sáról b
minisz
riumhoz
fejtene

— Ö
mert bu
stanfár
gyedosz
gát.
számta
nyegte
gán át
gel mo
pést tet

HIREK

— Edward király vonaton a török-bolgár határra érkezett. Szófiából jelentik: Edward király ma reggel vonaton Svilengardba érkezett. Ezen a török-bolgár határállomáson Cyrill herceg, Boris király fivére fogadta az angol uralkodót, aki táviratban köszönte meg Ataturk elnöknek törökországi szíves fogadtatását. Edward király azt a reményét fejezte ki, hogy majd viszonzhatja a fogadtatást Londonban.

— A vidéki sajtósövetség kongresszusa. Bucurestiből jelentik: Craiován tegnap vette kezdetét a vidéki sajtósövetség kongresszusa. Vartolomeu püspök üdvözlő szavai után a különböző hatóságok képviselői beszéltek, majd Victor Badulescu külügyi alminiszter emelkedett szólásra, aki rámutatott arra, hogy mint a sajtószolgálat vezetője, amely — mint ismeretes — a külügyminisztériumhoz van csatolva, a kormány nevében üdvözlöi a kongresszus résztvevőit. Teljes támogatását ígérte a vidéki sajtónak. Több delegátus után Vladescu, a szövetség elnöke beszélt.

— Kényszerleszállást végzett Uj Skóciában Markham amerikai pilótánál. Ottowából jelentik: A Canadian Press jelentése szerint Markham amerikai pilótánál, aki az angliai Arlingtonból indult el, hogy átrepülje az óceánt, kényszerleszállást végzett Uj Skóciában, mivel kifogyott a benzinje. Gépe súlyosan megsérült.

— Étvágytalanságnál, gyomorhurutnál, gasztrikus láznál, bérekedésnél, emésztési renyhéségnél, anyagcserezavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetese „Ferenc József” keserűvíz rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvosok ajánlják.

— Leégett egy malom — hatmillió lej kár. Piatra-Neamtról jelentik: Tűz pusztította el a Banca Nationala tulajdonát képező Dumbra-va-malmot. A kár hatmillió lej. A tüzet hét órai megfeszített munka után sikerült csak lokalizálni. A malom nem volt biztosítva. Úgy vélik, hogy bűnös kéz okozta a tüzet.

— Feloszlatták a carmensylvai legionárius tábornok. Bucurestiből jelentik: A carmensylvai legionárius tábornok a kormány rendelkezése feloszlatták. A feloszlatast rendben hajtották végre. Corneliu Codreanu személyes gárdájával a fővárosba utazott.

— Sztojadinovics miniszterelnök Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A kisantant bratislavai kongresszusára utazóban Sztojadinovics joguszólv miniszterelnök szerdán Bucurestibe érkezik, ahonnan megbeszélésre ül össze Victor Antonescuval, majd együtt továbbutaznak Bratislavába.

50 százalékos megtakarítást eszközöl, ha női és leányka áfmeneti és téli-kabát, vagy szövetszükségletét az újonnan megnyílt „FEMINA” Str. Memorandului 1. szám alatti konfekció áruházban szerzi be

— Ismét négyet lincseltek Amerikában. Newyorkból jelentik: A georgiai Daltonban ma egy 21 éves négyet, akit azzal vádoitak, hogy erkölcstelen menyületet követett el egy fehér asszony ellen, a tömeg elfogott és felakasztott egy fára.

— Testnevelésügyi minisztérium alakult. Bucurestiből jelentik: A Tempo jelentése szerint testnevelésügyi alminisztérium felállításáról beszélnek politikai körökben. Az új alminisztériumot a közoktatásügyi minisztériumhoz csatolnák, de autonóm működést fejtené ki.

— Öngyilkos lett egy negyedik gimnazista, mert bukással fenyegette meg a tanára. Constantáról jelentik: Nedelcu Constantin negyedosztályos liceumi tanuló agyonlőtte magát. Megállapítást nyert, hogy a diákok számtanból pótvizsgáztató tanára azzal fenyegette meg, hogy elbuktatja. Habár a vizsgán átengedte és csupán fenyegetési jelleggel mondotta ezt, a diák ilyen tragikus lépést tett.

A gyomor a legkomplikáltabb az emberi szervezetben
De a legnehezebben gyógyítható is. Sok évszázad után sikerült a tudománynek egy kiváló gyógyszer felfedezni, mint a világhírű amerikai

GASTRO D.,

amely a legeredményesebbnek mutatkozik az emésztőszervek megbetegedéseinél. Kapható az ország minden gyógyszerárjában és drogériájában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárjában Bucuresti, C. Victoriei 124.

Megegyezés jött létre a nankingi és a kantoni kormányok között

NANKING, szeptember 7. (Rador.) Többheti tárgyalás és harc után a nankingi és kantoni kormányok megegyezésre jutottak amely helyreállítja a békét Dél-Kínában. Ezzel Kína legújabbkori történetében új korszak kezdődik, mert Kanton és Nanking megegyezése a Japánnal szembeni magatartás egységét tételezi fel. A megegyezés részletei egyelőre ismeretlenek.

— Fajgyalázás. Berlinből jelentik: Erfurtban ötszáz márká pénzbüntetésre ítélték egy negyvenéves zsidót, mert árja-asszonyal végeztette a háztartási munkát. Lakásának két szobáját bérebe adta egy árja-házaspárnak és bérfizetés helyett az árja-asszony vezette az elvált főbérő háztartását. Egy volt bérlő feljelentést tett a béreadó ellen a münbergi törvények megsértése miatt azon a címen, hogy az asszony csak negyvenhároméves. A vádlott kijelentette a tárgyaláson, hogy alibérőjét legalább negyvenötévesnek tartotta, mert egészen ösz; amikor pedig megtudta életkorát, azonnal felbontotta a bérleti megállapodást.

— Az északírországi autóversenyen egy angol gép beleszaladt a tömegbe. Londonból jelentik: Az északírországi autóversenyen borzalmas szerencsétlenség történt. Egy angol kocsi, amit Chambers ismert versenyző vezetett, beleszaladt a tömegbe. Hat ember a helyszínen meghalt, 20-at súlyos állapotban szállítottak kórházba, közülük kettő meghalt.

— Borzalmas repülőgépszerencsétlenség Angliában. Londonból jelentik: Tegnap éjjel Dane-Hill (Sussex) közelében lezuhant egy repülőgép. A pilóta szörnyethalt, egy még ismeretlen utas szintén meghalt kórházba szállítás közben.

ROYAL slágermozgó.

Ma, kedden premier! Ötlet! Humor! Hangulat!

ANNY ONDRA, HANS SÖHNKER:

A kis gróf

A szezon legragyogóbb vígjátékslágera. Misor előtt: A legfrissebb FOX világhírű és még egy pompás pótkép: „Romániai aktualitások”.

— Földrengés Timisoaran. Timisoaráról jelentik: Tegnap 3—4 másodpercig tartó földrengéseket éreztek Banat fővárosában. Több fal megrepedt, a járókelők között ijedség keletkezett.

— Aggasztóan terjed a gyermek-paralízis járvány. Bucurestiből jelentik: Az egészségügyi hatóságokat rendkívül aggasztja a gyermekhüdeses járvány terjeszkedése, amely elég súlyos jeleket öltött.

— Törhetetlen üveg — fából. Darmstadt-ból jelentik: Forradalmi átalakulások előtt áll az üvegipar. Az egyik darmstadti gyár megkezdte a törhetetlen üveg nagyban gyártását. Az új törhetetlen üveg — bármily meglepően hangzik — fából készül. Bonyolult vegyi eljárással a fát áttetsző folyadék-ká változtatják. Amikor az izzó folyadék kihűl, megkeményedik és olyan lesz, mint az üveg. Vágni, furni, sajtolni, formálni lehet. A rendes üveghez képest felényli a sulya.

— Kétezer darab ezüstpénz az ekevas alatt. Taranto olasz város közelében az egyik majorban szántás közben kétezer darab ezüstpénzt találtak. A régészek megállapították, hogy az ezüstök a római köztársaság idejéből valók és régészeti értékük rendkívül nagy.

— A legújabb gyógyszer — a nevétes. Erdélyes új gyógymóddal kísérleteznek az egyik newyorki szanatóriumban. Az orvosi szakvélemény szerint a betegek kedélyállapota sokban hozzájárul a gyógyulás folyamatához. A kísérletek alkalmával ez a felfedezés sokszor bebizonyosodott. A newyorki szanatórium vezetősége most főképpen arra fektet sulyt, hogy a betegeket megfelelően szórakoztassa s állandóan a legjobb hangulatban tartsa. Remélik, hogy az új terápiával figyelemreméltó eredményeket mutatnak fel a gyógykezelés terén.

— Október végére rendkívüli ülészsakra hívják össze az egyiptomi parlamentet. Kairó-ból jelentik: Október végére a parlamentet rendkívüli ülészsakra hívják össze, amely ratifikálni fogja a nemrég kötött angol-egyiptomi szerződést.

— Uj nagyszabású devizapanama van ki-robbanóban. Bucurestiből jelentik: A Tempo értesülése szerint a Nemzeti Bank ellenőrző szerveit újabb feljelentéssorozat foglalkoztatja. Bizonyos exportörök ügyleteiről van szó, akik nem számították le a kivitelből eredő devizákat és megkárosították a bankot. Allítólag a vizsgálat már is megállapította, hogy rendkívül súlyos esetről van szó. A bankkormányzó együtt dolgozik Lazaro-neanu vizsgálóbíróval.

— Hajón Londonból Bazelig lehet megtenni az utat. Londonból az ötszáztonnás Bernina az Északi tengeren és a Rajnán fehajózva befutott a bazeli Rajna-kikötőbe, amelyet így Svájc első „tengeri kikötőjének” avattak fel. Ezen a vizitaton az Alpina gőzös ezután rendszeresen látja el majd a forgalmat Bazel és London között. A svájci kormány Genfben is ilyen kikötő létesítését tervezi, ahonnan majd a francia tengerre irányítják a forgalmat.

— Időprognózis. A meteorológiai intézet jelentik: 2—4 milliméterrel emelkedő légnomás, fokozatosan nyugatról keletre felhősödő ég, esők előbb Ardealban és Banatban, majd Olteniában, később általános jelleggel. Enyhe szél az északnyugati körzetben, csökkenő hőmérséklet.

— A predeáli munkatábor feloszlata el-szigetelt aktus. Bucurestiből jelentik: A predeáli tábor kiürítése nem tartozik a kormány által elrendelt intézkedések közé, hanem elszigetelt aktus.

— Megnyitlt városunkban a legmodernebb és legkényesebb igényeknek megfelelő „Ileana” angol-francia női divatszalon Calea Regele Ferdinand 30, II. emelet. Készít exkluzív modellek alapján eredeti párizsi és bécsi modelleket, amelyek a legkényesebb izléseket is kielégítik. Az Ileana szalon városunknak nagy nyeresége, ezért is a t. hölgyközönség figyelmét megérdemli.

— Sirkövetés. Vasárnap délelőtt 11 óra-kor az új ortodox temetőben a rokonság, a hitközség, a társadalom, a Haggibbor, valamint barátainak nagy számu jelenlétében avatták fel a megboldogult Sámson Mór mérnök sirkövet. A kegyeletes aktuson a hitközség nevében Glasner Akiba főrabbi, a Haggibbor sportegyesület nevében Radó Ernő, a barátok nevében Rimóczi József mérnök beszélt.

— H. Devecseri Ancl mozgásművészeti iskolájában a tanítás szeptember 15-én kezdődik. Beiratások, előjegyzések naponta d. e. 12—2-ig a Reg. Ferdinand 25 szám (főpostával szemben) alatti iskolában. Testformáló torna, gyógytorna, ritmika, plasztika, dinamika. Tanerőképzés felvétele okt. 1-ig bezárólag.

— Orvosi hir. Ifj. Dr. Veress Ferenc nyári szabadságáról visszatért és rendelését újból megkezdte bőr, nemi és kozmetikai betegeknek 11—1-ig és d. u. 3—5-ig. Cluj, Str. N. Iorga 5.

— Modern ritmikus tornaiskola. Legújabb módszer szerinti akrobatika, ritmika, gyógy-és fogyótorna. Felmentek és gyermekek részére csoport és magánórák, valamint tanerőkiképzés: Rosenfeld-Rotschild Ljli. Str. Berd 2, II. em., 14. ajtó (unitárius kollégium mellett). Érdeklődni 12—3-ig, este 1/2-6-tól 9-ig.

Férfi fehérmüt

jött olcsón, méret után csak a készítőnél vehet. Hozott anyagból is vállal.

„WOJA” Cluj, Reg. Ferd. 65.

PHILO Jüdisches LEXIKON

800 hasáb, 250 kép, 40 képtábla és térkép

240 LEPAGE-nál Cluj
Kérjen ingyen „Judaica” jegyzéket.

Közöltesse ujévi üdvözlését az UJ KELET ROSHASANAI számában.

amely rendkívül gazdag tartalommal, szeptember 17-én jelenik meg. Iy módon jókívánságai eljutnak minden rokonához, ismerőséhez és üzletfeléhez és egyúttal támogatja a Keren Kajemetet is, a palesztinai földvásárlás alapját. A közlési díj kevesebb, mint amennyibe a névjegyek és borítékok, valamint a szétküldés postaköltsége kerülnének.

Egyszerű üdvözlés, folytatólagosan közölve	— — — — —	30.— lej
Egyszerű üdvözlés, külön sorban	— — — — —	50.— lej
Egyszerű üdvözlés, külön szöveggel	— — — — —	100.— lej
Nagyalaku keretes üdvözlés üzletek, vállalatok, egyesületek részére	— — — — —	250.— lej

Küldje be üdvözlőlevelet és a megfelelő összeget (postabélyegben is) vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz, vagy vidéki fiókiadóhivatalaink és megbízottaink bármelyikéhez.

UJ KELET Legújabb hírek

Leon Blum visszautasította a munkásság követelését, hogy adja fel semlegeségi álláspontját

Altalános sztrájkjal fenyegetőztek a kommunisták, mire Leon Blum lemondását helyezte kilátásba. A francia miniszterelnök tegnap egy szocialista gyűlésen kifejtette, hogy miért kell Franciaországnak semlegesnek maradnia. Megkezdődött San Sebastian ostroma

A spanyol polgárháború váratlanul súlyos nehézségeket robbantott ki Franciaország belpolitikai életében. A francia munkásság különösen a kommunisták által vezetett munkástömegek és a szakszervezetek is mind erősebben követelik, hogy a párizsi kormány adja föl az eddig vállalt semlegeségi álláspontját és segítse a madridi kormányt. Blum miniszterelnök ezzel szemben erősen ragaszkodik a semlegesítéshez, melyet a francia külpolitika egyedüli lehetséges útjának lát és amelytől nem hajlandó tájantani. Az ellentét tegnap addig fejlődött, hogy a Párizs környéki vasutasok szövetsége memorandumot vitt Blum miniszterelnökhöz, akitől a semlegesítés felfüggesztését követelte és azzal fenyegetőzött, hogy kivánságának visszautasítása esetén a francia munkásság általános sztrájkba kezd. Blum miniszterelnök a memorandum átvételén hosszasan magyarázta a kormány álláspontját, kijelentve, hogy a francia kormány, mely az ország érdekében maga kezdeményezte a többi országok számára is a benemavatkozási kötelezettség kölcsönös vállalását, nem teheti, hogy az első legyen, amely visszavonul a semlegeségi állásponttól.

A munkásság memorandumának átadása közvetlenül a szombati államtanácsot előzte meg, amely két óra hosszáig tartott és végül azt határozta, hogy feltétlenül ragaszkodjék az augusztus 8-i minisztertanács döntéséhez, melyből a semlegeségi indítvány kezdeményezése indult ki. Az államtanács után Blum miniszterelnök közölte a szak-

szervezeti szövetséggel, hogy a kormány nem térhet el semlegeségi álláspontjától. Közölte azt is, hogy abban az esetben, ha az általános sztrájkjal való fenyegetést megvalósítanák, a dolognak igen messze menő következményei volnának. Messze menő következmények alatt párizsi politikai körökben azt értik, hogy Leon Blum ebben az esetben beadná lemondását, a polgári baloldal és valószínűleg a szocialisták mérsékeltbbr része megszakítaná kapcsolatait a kommunistákkal és a baloldali polgári pártok és a középpártokból új, ezuttal tisztán polgári kormány alakulna és venné át az ország vezetését. Ha a radikális párt elfordulna a népfronttól az egyáltalán nem tartozna a lehetetlenségek közé. Valószínűnek látszik tehát, hogy a szakszervezetek, sőt a kommunisták párt is, amelyeknek a népfronti alakulat nagy előnyt jelent, nem fogják beváltani fenyegetésüket. Leon Blum, aki úgy látszik nem akar az adott erővel nem számító tömegszünetedélyek játékszere lenni, mindenesetre eljutott kormányzásának eddig legnehezebb fejezetéhez.

Ujabb jelentés szerint a szocialista szövetség szajnai kerületének néppünnyélyn tegnap felszólalt Blum miniszterelnök is, aki rámutatott arra, hogy dacára annak, hogy a francia kormány mellette áll a spanyol kormánynak, azt nem segítheti fegyverekkel és municióval, ahogyan a kommunisták követelik, mivel ez fegyveres európai konfliktusra vezetne. A benemavatkozási konvenció sulyos háborúnak vette elejét.

Megkezdődött San Sebastian ostroma

Irun bevételé és a tegnapi nap folyamán Fontarabia erődjének a zendülők által való elfoglalása után, a spanyolországi polgárháború frontjain a küzdelem változatlan intenzitással folyik tovább. A zendülő csapatok tegnap megkezdték San Sebastian ostromát, illetőleg a várost uraló Guadalupe erőd bombázását. A koradélutáni órákban érkezett jelentések szerint a zendülők tegnap még sikertelenül támadták a Guadalupe-erődöt. Sulyos akadály a zendülők előnyomulásának San Sebastian felé: Trincerpe erőd, mely kitűnően van felszerelve. Egyes jelentések arról számolnak be, hogy a kormánycsapatok megkezdtek San Sebastian kiürítését. Fontarabiában, melyet a zendülők elfoglaltak, minden ház épen maradt.

Ujabb, Burgosból, a zendülők főhadiszállásáról érkezett jelentés azt állítja, hogy a zendülők tegnap meghódították a Guadalupe-erődöt, erős tüzérségi harc után. A Fontarabia előtt horgonyzó hadihajók tüze nagyban hozzájárult ehhez a győzelemhez. Rövid idő múlva meghódítottuk Fontarabiát is, — mondja a jelentés.

A többi frontokról, különösen pedig a déli frontról érkező jelentések általában jelentős kormánygyőzelmekről számolnak be.

E jelentések Huesca és Oviedo rövid időn belüli bevételét ígéri a kormánycsapatok által. Televara dela Reinanal, melynek bevételét a zendülők mint nagy győzelmet jelentették, kormányjelentés szerint a zendülők sulyos vereség, érte és csapataikat huszonöt kilométerre voltak kénytelenek visszavonni.

Egyébként a felkelők is újabb győzelmeket jelentenek s mint már annyiszor, ezuttal is Malaga közeli elcsét jelentik be.

A mai és tegnapi harcokról szóló jelentéseket, beérkezésük sorrendjében az alábbiakban adjuk:

Kiürítik San Sebastian

Hendayeit jelentés szerint a zendülő csapatok San Sebastian körül erőteljes offenzívába mentek át. A harc ma hajnalban vette kezdetét. Egyedüli akadály utjukban Trin-

cerpe erődje, amely jól fel van szerelve. Egyébként San Sebastian kiürítését állítólag megkezdtek. A fontarabiai városházán a zendülők vörös-arany zászlója lobog. Ebben a faluban minden ház épen maradt.

Hendayeit jelentés szerint tegnap este felé a zendülő csapatok megtámadták a Guadalupe-erődöt, de ágyúkkal visszaverték őket, mire a szomszédos emelkedéseken kerestek menedéket.

A kormány csapatai is elfoglaltak néhány dombot, hogy az erőd körülvételét megakadályozzák. Pajareasmál fontos harc folyik.

Egyidejű jelentés arról számol be, hogy 170 tuzst, akiket a Guadalupe-erődben tartottak fogva, tegnap szabadonengedtek. Ma reggel egy kormányrepülő 12 bombát dobott Fontarabia városára.

Oviedóban válságos a zendülők helyzete

A Política című madridi lap jelentése szerint egy három motoros kormányrepülő bombázott egy zendülő-hadoszlopot, amely az Arena San Pedro és Avila közti országúton menetelt és 700 tagját szétszórta.

A hadügyminisztérium közleménye szerint a déli fronton a kormányerők elérték tegnap kitűzött céljukat. A Cordovában Non Oronál harcoló csapatok előőrsei élénk tusa után visszazorították a zendülőket, akik száz embert vesztek. A kormány csapatai hatalmas lelkesedéssel harcoltak Cerre Murianonál egy rendes katonákból és légionáriusokból álló különítmény ellen. Aragonban a kormányerők több falut hódítottak meg Huesca mellett. A zendülők helyzete Oviedóban a legválságosabb, mivel a kormány tüzerei állandóan bombázzák őket.

Asturiában önkéntes bányászotagokat alakítanak, amelyek Galicia felé tartanak.

Madridban tegnap agyonlőttek egy őrnagyot, egy kapitányt és két főhadnagyot, akiket árulásért ítélte halálra a néptörvényszék.

A madridi kormány jelentése úgy szól, hogy Talavera dela Reinanal a tegnapi harcoknak kedvező kimenete-

lül volt a kormánycsapatok számára, amelyek 25 kilométert nyomultak előre és új hadállásaikat megerősítették.

A zendülők kénytelenek voltak feladni az utóbbi napokban elfoglalt állásaikat.

A kormánycsapatok elfoglalták Huesca „kulcsát"

Barcelonai jelentés szerint a huescai fronton operáló kormánycsapatok parancsnoka sikereket jelent körzetéből. A kormányerők elfoglalták Sietamo városának felét, ahol a zendülők a kaszárnyákban, erődítményekben és templomokban fejtenek még ki ellenállást. Sietamo a Huesceába való bevonulás kulcsa, ami által Monte Aragon egy része el lenne szigetelve. A kormány két hadoszlopa Huescától északra fejt ki élénk tevékenységet. A kormánycsapatok elvették az összeköttetést Jacával.

Madridi jelentés szerint Malaga közelében néhány milicista levegőbe röpített egy hidat, amikor azon éppen egy zendülőcsapatokkal telt vonat robotott át. A vonat szakadékbba zuhant.

A madridi hatóságok ellátták utasításokkal a lakosságot könnyfakasztó- vagy hyperitgáztámadás esetén való védekezés esetére. A kormány elrendelte, hogy ilyen esetben az összes gyógyszerárak állandóan nyitva tartanak, hogy segíthessék a kórházakat a mentési munkálatokban.

A cordovai fronton a zendülőcsapatok több

támadást vezettek a kormánycsapatok állásai ellen Cerro Murianonál, Torres Cableránál és Villafrancánál, de mindenütt visszaverték őket erős tüzérségi tűz és repülőbombázás által.

Legújabb zendülő-jelentések

A frontierai rádióállomás, amely a zendülők kezében van, tegnap délután azt jelentette, hogy Yague ezredes csapatai csak négy kilométerre vannak Toledótól. A zendülők egyik közleménye szerint Malagában a kormány miliciájának helyzete reménytelen és a város elfoglalása kiszöbön áll.

A portugál Rádió-Club híradása szerint a zendülők déli hadserege Malagától északra szétszórt egy kormánycsapatot, amely 120 halottat, több gépfegyvert és egy municióval telt vonatot hagyott hátra.

San Sebastian kapitulál?

A Havas jelenti lapzártakor Pampelunából, hogy a zendülő csapatok reggel elfoglalták Fontarabiát, majd délután fél 5-kor hatalmukba kerítették a Guadalupe erődöt. Délután folyamán a zendülők folytatták San Marcos erőd ostromát. San Sebastian annyira körül van véve, hogy vérontás elkerülése végett a város minden valószínűség szerint meg fogja adni magát.

Sulyos nemzetközi konfliktust idézne fel, ha a felkelők gázbombákat dobnának Madridra

A madridi angol nagykövét utasítást kapott arra, hogy hívja fel a zendülők figyelmét ama sulyos következményekre, amelyeket egy Madrid ellen intézendő mérgezőgáz-támadás vonna maga után. Az intervenció a nemzetközi bizottság útján történt, amely a polgárháború emberségessé tételén fáradozik. Az angol követ rámutatott arra, hogy egy ilyen akció a nemzetközi helyzetben sulyos következményeket idézne elő.

London, szeptember 7. (Rador.) A Trade Union kongresszusa Largo Caballero spanyol miniszterelnöknek üdvözlő táviratot küldött, amelyben rámutat arra, hogy a kongresszus mélyen meggyűlöli a spanyol népek a szabadság és demokrácia érdekében folytatott hősi harcra.

Ujabb sulyos veszteségeik voltak a palesztinai arab terroristáknak

Merényletet kíséreltek meg a Vaad Leumi egyik titkára ellen. Az angol munkáspárt is akcióba lép a palesztinai zsidó érdekekért. Az amerikai keresztény kongresszus figyelmeztetése. Indiában mohamedán tüntetés volt a palesztinai események kapcsán

Jeruzsálem, szeptember 7. (Rador.) Mac Nurok, a Vaad Leumi, a palesztinai zsidó nemzeti tanács segédtitkára ellen ma délután gyilkossági kísérletet követtek el. Több merénylő rálőtt, de Mac Nurok is revolvert rántott és visszalépett. A támadók elmenekültek.

Mint röviden jelentette az Uj Kelet, Tulkaem mellett sulyos összeütközés volt az angol csapatok és az arab terroristák között, melynek során egy angol tiszt, két angol katona és hét pilóta vesztette életét. A Zsidó Távirati Iroda jelentése szerint a támadó arabok kitűnő felszereléssel voltak ellátva és három repülőgépet kényszerítettek leszállásra. A harcok befejezése után a katonaság hat házat rombolt le Balah faluban, ahonnan lövéseket adtak le a csapatokra. A Tulkaem melletti harcokban 16 arab esett el, míg 34 fogságba került.

Az angol csapatok és az arab terroristák között pénteken is folytatódott az összecsapások és tizenhat angol repülőgép vett részt a csapatok akcióiban a terroristák ellen. Angol katonai körökben a pénteki harcokban elesett arabok számát 28-ra becsülik. Rámutatnak arra is, hogy a felkelők gépfegyvereket találtak.

A Daily Herald jelentése szerint Tulkaem és Jenin mellett ötszáz arab támadta meg az angol csapatokat és huszonöt arab vesztette életét ebben az ütközetben.

Kalkilia mellett újabb vasúti merényletet követtek el az arabok. A merénylet következtében két lokomotív és több vasúti kocsi kisklott és egy arab mozdonyvezető és egy angol katona életét vesztette.

London, szeptember 7. A Daily Herald jelenti, hogy a palesztinai munkáspárt és az általános zsidó munkásszervezet táviratot intézett az angol munkáspárthoz, amelyben felszólítja az angol munkásságot, hogy segítsen elhárítani a palesztinai zsidóságot fenyegető veszedelemet. Attlee őrnagy, a mun-

káspárt vezére, nyomban felkereste Ormsby-Gore gyarmatügyi minisztert, akinek tudomására hozta a palesztinai munkásság távirati felhívását, amelyben rámutatnak az arab terroristák gyilkos támadásaira és pusztításaira és hangsúlyozzák, hogy az egész világ zsidósága hitelességének tekintené Anglia részéről a zsidó bevándorlás felfüggesztését és elvesztené Anglia iránt érzett szimpátiáját.

Londoni politikai körökben nagy feltűnést keltett az a távirat, amelyet az amerikai keresztény konferencia intézett Baldwin miniszterelnökhöz, melyben hangsúlyozzák, hogy a keresztény becsület parancsa, hogy Anglia kitartson a zsidóknak adott ígéretei mellett és megvédje a palesztinai zsidó jogokat.

Egyidejűleg jelentik Jeruzsálemből, hogy az amerikai szenátorok, akik a palesztinai politikai és gazdasági viszonyokat tanulmányozták, elhagyták az országot és visszatértek Amerikába.

London, szeptember 7. (Rador.) India északnyugati határa mentén zendülést kíséreltek meg a mohamedánok. Nagyszámu muzulmán gyűlt össze és tüntetett a palesztinai arabok mellett. Az angol katonaság állandó készenlétben áll.

Vesztégyár alá helyezték a nablusi arabokat

Jeruzsálem, szeptember 7. (Rador.) Az angol hatóságok megtiltották Nablus arab városka lakóinak, hogy reggel fél 7 és délután fél 5 között az uccán közlekedjenek mindaddig, amíg a város ki nem fizeti az 5000 font összegű kollektív büntetést, amelyet augusztus 13-án a zsidóellenes támadásból kifolyólag a városra vetettek. Miután az éjjeli közlekedést már előzetesen betiltották a hatóságok, az új rendelkezés azt jelenti, hogy a lakosság két órát járhat az uccán.

Nablus ismeretesen az arab lázadás főfészke.

CENZURAT